

Βρυξέλλες, 25 Φεβρουαρίου 2021
(OR. en)

6521/21

CLIMA 42
ENV 98
SAN 85
AGRI 95
FORETS 9
ENER 52
TRANS 96
ECOFIN 180

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	25 Φεβρουαρίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2021) 82 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή - η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2021) 82 final.

σνημμ.: COM(2021) 82 final

Βρυξέλλες, 24.2.2021
COM(2021) 82 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή - η νέα στρατηγική της
ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή**

{SEC(2021) 89 final} - {SWD(2021) 25 final} - {SWD(2021) 26 final}

1. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΑΡΚΤΕΣ – ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΔΡΑΣΟΥΜΕ ΤΩΡΑ

Η κλιματική αλλαγή συμβαίνει αυτή τη στιγμή, οπότε οφείλουμε να οικοδομήσουμε ένα πιο ανθεκτικό αύριο. Ο κόσμος μόλις ολοκλήρωσε τη θερμότερη δεκαετία για την οποία διατίθενται δεδομένα: κατά τη διάρκειά της, το ρεκόρ του θερμότερου έτους καταρρίφθηκε οκτώ φορές. Οι άνθρωποι, ο πλανήτης και η ευημερία είναι ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή και γι' αυτό οφείλουμε να αποτρέψουμε αυτά στα οποία δεν μπορούμε να προσαρμοστούμε και να προσαρμοστούμε σε αυτά που δεν μπορούμε να αποτρέψουμε¹. Και πρέπει να δράσουμε ταχύτερα, με τρόπο πιο έξυπνο και πιο συστημικό. Οι σοβαρές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στην υγεία και την κοινωνικοοικονομική ευημερία μας αποτελούν αυστηρή προειδοποίηση για τους κινδύνους της ανεπαρκούς προετοιμασίας. Οι επιλογές που κάνουμε σήμερα πρέπει να δημιουργήσουν έναν καλύτερο κόσμο.

Ακόμη και αν τερματίζονταν όλες οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αυτό δεν θα απέτρεπε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής που είναι ήδη αισθητές. Αυτές θα συνεχιστούν επί δεκαετίες, ακόμη και αν οι παγκόσμιες και ευρωπαϊκές προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αποβούν επιτυχείς. Ακόμη και οι προσωρινές δραστικές μειώσεις των εκπομπών, σαν αυτές που προκλήθηκαν από την οικονομική κρίση του 2008 ή από τις οικονομικές αναταράξεις που επέφερε η πανδημία COVID-19, ελάχιστα επηρεάζουν τη συνολική εξέλιξη της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Οι σημαντικές διεθνείς δεσμεύσεις για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας αυξάνουν την πιθανότητα ενός βέλτιστου σεναρίου, αλλά ακόμη και σε αυτή την περίπτωση, θα απαιτούνταν ουσιαστικές προσπάθειες για την προσαρμογή.

Η συχνότητα και η σοβαρότητα των ακραίων κλιματικών και καιρικών φαινομένων αυξάνονται². Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί δραματικά ο αριθμός των καταστροφών κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, καθώς και των ζημιών που προκλήθηκαν από αυτές³. Αυτά τα ακραία φαινόμενα κυμαίνονται από πρωτοφανείς δασικές πυρκαγιές και καύσωνες ακριβώς πάνω από τον Αρκτικό Κύκλο έως καταστροφικές ξηρασίες στην περιοχή της Μεσογείου, και από τυφώνες που πλήττουν τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ έως την αποψίλωση των δασών εξαιτίας της άνευ προηγουμένου εξάπλωσης του σκολύτη στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη. Γεγονότα που εξελίσσονται με αργό ρυθμό, όπως η ερημοποίηση, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η υποβάθμιση του εδάφους και των οικοσυστημάτων, η οξίνιση των ωκεανών ή η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, είναι εξίσου καταστροφικά μακροπρόθεσμα.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν σημαντικό αντίκτυπο εντός και εκτός της Ένωσης. Η λειψυδρία στην ΕΕ επηρεάζει μεγάλο εύρος διαφορετικών οικονομικών δραστηριοτήτων όπως η γεωργία, οι ιχθυοκαλλιέργειες, ο τουρισμός, η ψύξη των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και η μεταφορά φορτίων σε ποταμούς. Επηρεάζει όχι μόνο την οικονομία, αλλά και την υγεία και την ευημερία των Ευρωπαίων, οι οποίοι υφίστανται ολοένα και περισσότερους καύσωνες (η πιο θανατηφόρα καταστροφή παγκοσμίως για το

¹ Προσαρμογή είναι η διαδικασία προσαρμογής στις υφιστάμενες ή αναμενόμενες κλιματικές συνθήκες και στις επιπτώσεις τους ([IPCC AR5](#)). Δεν πρόκειται για εφάπαξ αντιμετώπιση μιας έκτακτης ανάγκης, αλλά για μια σειρά προληπτικών μέτρων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του συνδυασμού των κινδύνων (π.χ. ξηρασία, άνοδος της στάθμης της θάλασσας), της έκθεσης (π.χ. μείωση των υδάτων στον νότο) και της ευπάθειας (π.χ. φτώχεια ή έλλειψη εκπαίδευσης). Οι επιπλοκές (και οι κίνδυνοι) προκύπτουν από σημεία ανατροπής της ισορροπίας (δηλ. όρια στον ρυθμό της κλιματικής αλλαγής) όπως η τήξη του μονίμως παγωμένου εδάφους (περμαφρόστ), η απώλεια του θαλάσσιου πάγου ή ο μαζικός μαρασμός των δασών.

² <https://www.eea.europa.eu/highlights/soer2020-europes-environment-state-and-outlook-report>.

³ <https://www.undrr.org/news/drrday-un-report-charts-huge-rise-climate-disasters>.

2019 ήταν ο καύσωνας που έπληξε την Ευρώπη, και ο οποίος προκάλεσε τον θάνατο 2 500 ατόμων). Θέτει επίσης σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια, επιδεινώνει τις υφιστάμενες κοινωνικές ανισότητες και απειλεί την πολιτιστική κληρονομιά. Η ΕΕ επηρεάζεται ήδη, και θα επηρεάζεται ολοένα και περισσότερο, από τις κλιματικές επιπτώσεις εκτός της Ευρώπης μέσω των αλυσιδωτών και δευτερογενών συνεπειών στο εμπόριο ή τη μετανάστευση. Επομένως, η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο⁴ αποτελεί όχι απλώς και μόνο ζήτημα αλληλεγγύης, αλλά και ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας και ιδίου συμφέροντος της ΕΕ και των κρατών μελών της.

Αυξάνονται οι οικονομικές απώλειες που οφείλονται στη συχνότερη εμφάνιση ακραίων φαινομένων που σχετίζονται με το κλίμα. Στην ΕΕ οι απώλειες αυτές υπερβαίνουν ήδη κατά μέσο όρο τα 12 δισ. EUR ετησίως. Βάσει συντηρητικών χαμηλών εκτιμήσεων, η έκθεση της τρέχουσας ενωσιακής οικονομίας σε μια παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας της τάξης των 3°C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα θα επέφερε ετήσιες απώλειες τουλάχιστον 170 δισ. EUR (1,36 % του ΑΕΠ της ΕΕ⁵). Η αργή άνοδος της στάθμης της θάλασσας αποτελεί και αυτή αιτία ανησυχίας για τις παράκτιες περιοχές, οι οποίες παράγουν περίπου το 40 % του ΑΕΠ της ΕΕ και φιλοξενούν περίπου το 40 % του πληθυσμού της. Οι απώλειες κατανέμονται άνισα, επηρεάζοντας αρνητικά περιφέρειες που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν ήδη προκλήσεις όπως ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης ή τα υψηλά ποσοστά ανεργίας μεταξύ των νέων.

Η Ευρώπη αναλαμβάνει δράση προκειμένου να αντιμετωπίσει την κλιματική πρόκληση. Η ΕΕ δεσμεύτηκε να διασφαλίσει κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και να επιτύχει έναν πιο φιλόδοξο στόχο για τη μείωση των εκπομπών τουλάχιστον κατά 55 % έως το 2030, σε σύγκριση με το 1990. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αρκετά κράτη μέλη και πάνω από 300 πόλεις έχουν αναγνωρίσει κατάσταση έκτακτης ανάγκης όσον αφορά το κλίμα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί «υπαρξιακή απειλή». Η ΕΕ ενέκρινε τη «Δέσμευση των ηγετών για τη φύση» του 2020⁶, για την από κοινού αντιμετώπιση των κρίσεων που σχετίζονται με το κλίμα και τη βιοποικιλότητα. Το γεγονός ότι ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα επόμενης γενιάς προγράμματα της πολιτικής συνοχής εστιάζονται στην πράσινη μετάβαση αποτελεί ευκαιρία για την επίσπευση των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων που μπορούν να συμβάλουν στην ανθεκτικότητα έναντι των κλιματικών διαταραχών και να επιταχύνουν την απεξάρτηση της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές. Όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα, η ευρωπαϊκή ταξινόμηση για αειφόρες δραστηριότητες θα παράσχει το πλαίσιο για τη διευκόλυνση επενδύσεων που είναι «ανθεκτικές από κλιματική άποψη». Σε ατομικό επίπεδο, πάνω από το 93 % των Ευρωπαίων θεωρούν ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί σοβαρό πρόβλημα, και το 70 % συμφωνούν ότι η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή είναι θετική.

Η σημασία της προσαρμογής αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο παγκοσμίως – ωστόσο, πολλές εκθέσεις επισημαίνουν την έλλειψη ετοιμότητας⁷. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι επιπτώσεις τους έχουν σχεδόν συνεχή παρουσία στα μέσα ενημέρωσης, και η αυξημένη ένταση και συχνότητά τους λόγω της κλιματικής αλλαγής δεσπόζει στην κορυφή του παγκόσμιου δημόσιου θεματολογίου. Η Παγκόσμια Επιτροπή για την Προσαρμογή επισήμανε ότι συχνά οι λύσεις προσαρμογής είναι ούτως ή άλλως θετικές, δηλαδή η προώθησή τους είναι σκόπιμη ανεξάρτητα από την τελική πορεία του κλίματος. Αυτό

⁴ Για εξέταση της σύνδεσης μεταξύ της προσαρμογής και της ανθεκτικότητας, βλέπε [IPCC](#).

⁵ <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/economic-impacts>

⁶ <https://www.leaderspledgefornature.org/>.

⁷ Έκθεση του 2020 με τίτλο «Adaptation Gap Report», εκθέσεις της Παγκόσμιας Επιτροπής για την Προσαρμογή με τίτλο «Adapt Now» και «State and trends in adaptation 2020».

οφείλεται στα πολλαπλά παράλληλα οφέλη, ιδίως όταν πρόκειται για λύσεις που βασίζονται στη φύση και για την πρόληψη του κινδύνου καταστροφών, καθώς και στο «τριπλό κέρδος» της προσαρμογής: αποφυγή μελλοντικών ανθρώπινων, φυσικών και υλικών απωλειών· δημιουργία οικονομικών οφελών μέσω μείωσης των κινδύνων, αύξησης της παραγωγικότητας και τόνωσης της καινοτομίας· και επίτευξη κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών οφελών.

Πλαίσιο 1: Το παράδειγμα των ξηρασιών

Λόγω της αλλαγής του κλίματος, πολλές ευρωπαϊκές περιοχές αντιμετωπίζουν ήδη πιο συχνές, πιο σοβαρές και πιο μακρόχρονες ξηρασίες. Οι ξηρασίες⁸ μπορούν να επιφέρουν αλυσιδωτές συνέπειες. Για παράδειγμα, μειώνουν τη στάθμη των ποταμών και των υπόγειων υδάτων, παρεμποδίζουν την ανάπτυξη των δέντρων και των σοδειών, αυξάνουν τις επιθέσεις από εντομολογικές προσβολές και τροφοδοτούν τις δασικές πυρκαγιές. Στην Ευρώπη, οι περισσότερες απώλειες που προκαλούνται από ξηρασίες (περίπου 9 δισ. EUR/έτος) επηρεάζουν τη γεωργία, τον ενεργειακό τομέα και τη δημόσια ύδρευση. Οι ακραίες ξηρασίες που έπληξαν τη δυτική και την κεντρική Ευρώπη το 2018, το 2019 και το 2020 προκάλεσαν μεγάλες ζημίες. Μόνο το 2018 οι ζημίες στη γεωργία ανήλθαν περίπου στα 2 δισ. EUR στη Γαλλία, το 1,4 δισ. στις Κάτω Χώρες και τα 770 εκατ. EUR στη Γερμανία. Αν η παγκόσμια θερμοκρασία αυξηθεί κατά 3°C, θα διπλασιαστούν οι ξηρασίες, και οι ετήσιες απώλειες εξαιτίας τους θα φτάσουν σε απόλυτους αριθμούς τα 40 δισ. EUR/έτος, ενώ οι σοβαρότερες συνέπειες θα επέλθουν στις περιοχές της Μεσογείου και του Ατλαντικού⁹.

Η ΕΕ μπορεί να αντιδρά ήδη στις ξηρασίες με βραχυπρόθεσμα μέτρα έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης, ενώ υφίστανται πανευρωπαϊκά συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης. Τα κράτη μέλη υλοποιούν μέτρα ολοκληρωμένης διαχείρισης της λεκάνης απορροής ποταμών στο πλαίσιο της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα, και ορισμένα κράτη μέλη έχουν εγκρίνει σχέδια διαχείρισης της ξηρασίας για ευπαθείς λεκάνες απορροής ποταμών. Δεδομένου ότι όλες σχεδόν οι λεκάνες απορροής ποταμών θα μπορούσαν να εκτεθούν μακροπρόθεσμα, απαιτούνται οργανωτικά και τεχνικά μέτρα προσαρμογής. Στον τομέα της γεωργίας, αυτό περιλαμβάνει τη βιώσιμη χρήση ή επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, τη διαχείριση του εδάφους και τη φυτική κάλυψη, την καλλιέργεια σοδειών που είναι ανθεκτικές στην ξηρασία, την κάθετη γεωργία ή ακόμη και τον χωροταξικό σχεδιασμό περιοχών που έχουν υποστεί ζημία. Στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών, αυτό περιλαμβάνει την προετοιμασία για διαταραχές σε συγκεκριμένες υδάτινες οδούς που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά φορτίων, καθώς και στην υδραυλική ενέργεια και την ψύξη σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας¹⁰. Όσον αφορά το πόσιμο νερό, περιλαμβάνει την προώθηση της εξοικονόμησης ύδατος σε οικιακό επίπεδο ή τη δημιουργία πρόσθετων υποδομών παροχής και αποθήκευσης.

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, που αποτελεί τη στρατηγική ανάπτυξης της ΕΕ για ένα βιώσιμο μέλλον, στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο πράσινος μετασχηματισμός αποτελεί ευκαιρία και ότι η μη ανάληψη δράσης θα έχει τεράστιο κόστος. Επισημαίνει τον ηγετικό ρόλο που διαδραματίζει η ΕΕ στην προσπάθεια να αποφευχθούν τα χειρότερα, αφενός δεσμευόμενη για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και αφετέρου, στο πλαίσιο

⁸ Η ξηρασία είναι ασυνήθιστη και προσωρινή έλλειψη των διαθέσιμων υδάτων, είτε πρόκειται για ατμοσφαιρικά, είτε για επιφανειακά είτε για υπόγεια ύδατα.

⁹ Έκθεση PESETA IV <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/droughts>

¹⁰ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/water-energy-nexus-europe>

της καλύτερης προετοιμασίας, προτείνοντας πιο φιλόδοξες δράσεις προσαρμογής οι οποίες βασίζονται στη στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή του 2013¹¹.

Το μακροπρόθεσμο όραμα είναι να καταστεί η ΕΕ μια κοινωνία ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, πλήρως προσαρμοσμένη στις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έως το 2050. Αυτό σημαίνει ότι έως το 2050, δηλαδή το έτος κατά το οποίο σκοπεύουμε να έχουμε επιτύχει τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας, θα έχουμε εδραιώσει την προσαρμοστική μας ικανότητα και θα έχουμε ελαχιστοποιήσει την ευπάθεια στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού και του προτεινόμενου ευρωπαϊκού νόμου για το κλίμα¹².

Ο προτεινόμενος ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα θέτει το θεμέλιο για αυξημένο επίπεδο φιλοδοξίας και συνοχής των πολιτικών για την προσαρμογή. Αφενός δημιουργεί το πλαίσιο για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και αφετέρου ορίζει τον φιλόδοξο στόχο για την προσαρμογή έως το 2050, ενσωματώνοντας στο ενωσιακό δίκαιο το διεθνές όραμα για την ανάληψη δράσης (δηλ. τον παγκόσμιο στόχο για την προσαρμογή που ορίζεται στο άρθρο 7 του συμφωνίας του Παρισιού και τον στόχο βιώσιμης ανάπτυξης 13). Η πρόταση δεσμεύει την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να σημειώνουν συνεχή πρόοδο για την ενίσχυση της προσαρμοστικής ικανότητας, την αύξηση της ανθεκτικότητας και τη μείωση της ευπάθειας στην κλιματική αλλαγή. Η νέα στρατηγική για την προσαρμογή δείχνει τον δρόμο και δίνει λύσεις που θα συμβάλουν στην επίτευξη αυτής της προόδου. Δεδομένου του συστημικού χαρακτήρα της πολιτικής για την προσαρμογή, η δράση για την προσαρμογή θα υλοποιηθεί με ολοκληρωμένο τρόπο σε συνάρτηση με άλλες πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας όπως η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, το κύμα ανακαινίσεων, η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο», τα σχέδια δράσης για την κυκλική οικονομία και τη μηδενική ρύπανση, η δασική στρατηγική, η στρατηγική για το έδαφος, η στρατηγική για την έξυπνη και βιώσιμη κινητικότητα, και η ανανεωμένη στρατηγική για τη βιώσιμη χρηματοδότηση.

Η ΕΕ έχει ήδη αναλάβει δράση τα τελευταία έτη, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την προσαρμογή του 2013, προκειμένου να ενισχύσει την ανθεκτικότητα¹³. Όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν πλέον εθνική στρατηγική ή σχέδιο προσαρμογής· η προσαρμογή έχει ενσωματωθεί στις πολιτικές και τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ· και η πλατφόρμα Climate-ADAPT¹⁴ αποτελεί βασικό σημείο αναφοράς σε ό,τι αφορά τις γνώσεις σχετικά με την προσαρμογή. Η Παγκόσμια Επιτροπή για την Προσαρμογή αναγνώρισε ότι η ΕΕ πρωτοπορεί στην ενσωμάτωση πτυχών που αφορούν τον κλιματικό κίνδυνο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων¹⁵. Η νέα αυτή στρατηγική βασίζεται στην εν λόγω πείρα, αυξάνει το επίπεδο φιλοδοξίας και επεκτείνεται προκειμένου να καλύψει νέους τομείς και νέες προτεραιότητες.

Τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να είναι οι βασικοί εταίροι υλοποίησης, ενώ απαιτείται πιο φιλόδοξη και πιο προληπτική δράση σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να βοηθηθούν να καλύψουν τις ανάγκες τους όσον αφορά την προσαρμογή. Η ανάγκη για περισσότερη υποστήριξη σε επίπεδο ΕΕ τεκμηριώνεται από την επισυναπτόμενη εκτίμηση επιπτώσεων¹⁶. Ακόμη και όταν οι προκλήσεις που συνδέονται με την προσαρμογή είναι τοπικές και ειδικές, συχνά οι λύσεις μπορούν να μεταφερθούν και να εφαρμοστούν σε

¹¹ Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή [COM\(2013\)216 final](#).

¹² Ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα [COM/2020/80 final](#)

¹³ Evaluation of the EU Strategy on adaptation to climate change, [SWD/2018/461 final](#)

¹⁴ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

¹⁵ <https://gca.org/reports/adapt-now-a-global-call-for-leadership-on-climate-resilience/>

¹⁶ SWD(2021)25 και SWD(2021)26.

περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο. Πολλές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν μια έντονη διασυννοριακή διάσταση (π.χ. στην Αρκτική περιοχή, σε μακροπεριφέρειες ή λεκάνες απορροής ποταμών), ή μια διεθνή διάσταση (εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ και υπερπόντιες χώρες και εδάφη), ενώ υπάρχουν και επιπτώσεις στην ενιαία αγορά που αφορούν ειδικά την ΕΕ. Η αλληλεγγύη μεταξύ και εντός των κρατών μελών είναι ουσιώδης για την επίτευξη ανθεκτικότητας με δίκαιο και ισότιμο τρόπο. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με τα κράτη μέλη για την υλοποίηση της εν λόγω στρατηγικής και για την καλύτερη εναρμόνιση της διεθνούς και ενωσιακής δράσης για την προσαρμογή. Η προσαρμογή σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θα ωφελήσει επίσης, ενώ το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για το Κλίμα¹⁷ θα ενισχύσει τους μεμονωμένους πολίτες, οι οποίοι θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην επιτυχία της στρατηγικής προσαρμογής¹⁸.

Δεδομένης της σοβαρότητας της πρόκλησης που παρουσιάζει η προσαρμογή, η σχετική προσπάθεια απαιτεί τη συμμετοχή του κράτους στο σύνολό του και της κοινωνίας στο σύνολό της. Είναι εξαιρετικά σημαντική η στενή συνεργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, κυρίως για τη χρηματοδότηση της προσαρμογής. Χάρη στην εστίαση που διασφαλίζει και στα εργαλεία που προσφέρει, η στρατηγική θα στηρίξει τον ιδιωτικό τομέα στον εντοπισμό των κινδύνων και θα προσανατολίσει τις επενδύσεις σε δράσεις για την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα (και την αποφυγή της στρεβλής προσαρμογής). Προσφέροντας λύσεις που συμβάλλουν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (όπως οι υποχρεώσεις για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η ταξινόμηση της ΕΕ για βιώσιμες δραστηριότητες και η ανανεωμένη στρατηγική για βιώσιμη χρηματοδότηση), θα βοηθήσει τις μεγάλες επιχειρήσεις, τις ΜΜΕ, τις τοπικές διοικήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους και το κοινό. Θα συμβάλει επίσης στη διόρθωση της λανθασμένης αντίληψης ότι η προσαρμογή συνεπάγεται μόνο δαπάνες, ενώ ουσιαστικά πρόκειται για επένδυση.

Ο σκοπός της στρατηγικής αυτής είναι να υλοποιηθεί το όραμα με βάση το οποίο η Ένωση θα καταστεί ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή έως το 2050, καθιστώντας την προσαρμογή πιο έξυπνη, πιο συστημική και ταχύτερη, και επιταχύνοντας τη διεθνή δράση. Αυτό συνεπάγεται βελτιωμένες γνώσεις και δεδομένα σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής, υποστήριξη της χάραξης πολιτικής και της διαχείρισης των κλιματικών κινδύνων σε όλα τα επίπεδα, καθώς και επιτάχυνση της δράσης για την προσαρμογή σε όλα τα επίπεδα. Με τη νέα στρατηγική, η Επιτροπή κάνει το καθήκον της προκειμένου να εξοπλίσει την Ευρώπη ώστε να καταστεί πιο ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή. Με την πλήρη υλοποίηση των δράσεων της στρατηγικής, η Ευρώπη θα είναι σε πολύ καλύτερη θέση να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ήδη από το 2030. Αυτό απαιτεί τη διάδοση της ευαισθητοποίησης και του σχεδιασμού για την προσαρμογή σε κάθε επιμέρους τοπική αρχή, εταιρεία και νοικοκυριό, την επαρκή πρόοδο της υλοποίησης της προσαρμογής για όσους επηρεάζονται, καθώς και παγκόσμια πρωτοπορία σε τομείς όπως οι κλιματικές υπηρεσίες, η διασφάλιση ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή ή λύσεις που βασίζονται στη φύση.

2.1. Πιο έξυπνη προσαρμογή: βελτίωση των γνώσεων και διαχείριση της αβεβαιότητας

Παρά την πρόοδο, εξακολουθούν να υφίστανται μεγάλα κενά στις γνώσεις μας σχετικά με την προσαρμογή. Η κλιματική αλλαγή εκδηλώνεται με πολυάριθμους κινδύνους, που

¹⁷ https://europa.eu/climate-pact/index_el

¹⁸ Η επικείμενη διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης μπορεί να αξιοποιηθεί για την προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την προσαρμογή σε όλα τα επίπεδα.

επηρεάζουν σχεδόν όλους τους τομείς. Επομένως, η βάση γνώσεων που απαιτείται για την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης είναι ευρεία. Περιλαμβάνει την αβεβαιότητα όσον αφορά την ταχύτητα με την οποία και τον βαθμό στον οποίον το κλίμα θα αλλάξει και θα επηρεάσει τα φυσικά και ανθρώπινα συστήματα και όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των πολιτικών και των μέτρων. Αυξάνεται ολοένα και περισσότερο η ανάγκη να μετατραπεί ο πλούτος των διαθέσιμων κλιματικών πληροφοριών σε ειδικά προσαρμοσμένα εργαλεία που να είναι φιλικά προς τον χρήστη. Οφείλουμε να επεκτείνουμε τα όρια των γνώσεων για την προσαρμογή και να συλλέξουμε περισσότερα και καλύτερα κλιματικά δεδομένα, κυρίως δεδομένα για τις οικονομικές απώλειες. Και όλα αυτά είναι αναγκαίο να συνδυαστούν.

2.1.1. *Επέκταση των ορίων των γνώσεων για την προσαρμογή*

Η λήψη αποφάσεων και η ανάληψη δράσης σε πλαίσιο αβεβαιότητας για το κλίμα είναι δυνατόν να διευκολυνθούν αν οι αποφάσεις βασίζονται στα πλέον πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα. Διαθέτουμε ήδη μια άρτια βάση γνώσεων για την ανάληψη δράσης, αλλά απαιτείται περαιτέρω προσπάθεια σε σχέση με την προσαρμογή, το κόστος της και τις διανεμητικές επιπτώσεις της. Επιπροσθέτως, πρέπει να αξιοποιήσουμε τα επιστημονικά δεδομένα για να κατανοήσουμε καλύτερα τη σύνδεση μεταξύ κλιματικών κινδύνων και κοινωνικοοικονομικών ευπαθειών και ανισοτήτων. Πρέπει να δημιουργήσουμε αποτελεσματικούς και χωρίς αποκλεισμούς μηχανισμούς διακυβέρνησης που θα διασφαλίσουν τον διάλογο μεταξύ των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και των επιστημόνων, για παράδειγμα μέσω της ανά διετία διάσκεψης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η ΕΕ είναι σε θέση να διευκολύνει αυτή τη διαδικασία, αξιοποιώντας την πείρα που έχει προκύψει από τα προγράμματα-πλαίσια για την έρευνα και την καινοτομία, το διαστημικό πρόγραμμα, και τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης. Θα απαιτηθεί πρόοδος, για παράδειγμα στη δημιουργία μοντέλων για την ακριβέστερη εκτίμηση των μελλοντικών ζημιών και την εξειδίκευση των μέτρων προσαρμογής, στην καλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων στην υγεία, των αλυσιδωτών συνεπειών από τις ταυτόχρονες ή διαδοχικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ή των σημείων ανατροπής της ισορροπίας στα συστήματα του πλανήτη¹⁹.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι εξαιρετικά σημαντικός για την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας για την προσαρμογή. Όλα τα δεδομένα από επιστημονικές πηγές της ΕΕ όπως το πρόγραμμα Copernicus²⁰ και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παρατηρήσεων και Δεδομένων της Θάλασσας (EMODnet)²¹ είναι ελεύθερα προσβάσιμα δωρεάν σε όλους τους χρήστες ανά τον κόσμο. Η υπηρεσία κλιματικής αλλαγής Copernicus θα εξακολουθήσει να αυξάνει τις δυνατότητες χρησιμοποίησης των δεδομένων και να αναπτύσσει περαιτέρω υπηρεσίες, όπως οι υπηρεσίες καθορισμού των αιτιών των ακραίων συμβάντων²². Πρέπει να προωθήσουμε τη χρήση των πιο σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών και κλιματικών υπηρεσιών για να στηρίξουμε τη λήψη αποφάσεων (για παράδειγμα, τηλεπισκόπηση, έξυπνοι μετεωρολογικοί σταθμοί, τεχνητή νοημοσύνη και υπολογιστική υψηλών επιδόσεων). Νέα μέσα όπως η πρωτοβουλία «Προορισμός: Γη» και η χρήση «ψηφιακών διδύμων»²³ υπόσχονται πολλά για τη βελτίωση της κατανόησης των τρεχουσών

¹⁹ <https://media.nature.com/original/magazine-assets/d41586-019-03595-0/d41586-019-03595-0.pdf>

²⁰ Το [πρόγραμμα Copernicus](#) είναι ένα εμβληματικό πρόγραμμα της ΕΕ. Μέσω παρακολούθησης της ξηράς, της θάλασσας, της κλιματικής αλλαγής και της ατμόσφαιρας, παρέχει πλήρη, δωρεάν και ελεύθερη πρόσβαση σε ένα τεράστιο χαρτοφυλάκιο δεδομένων γεωσκόπησης και επίγειων δεδομένων, καθώς και προϊόντων και υπηρεσιών.

²¹ <https://emodnet.eu/en>

²² Για να γίνει αντιληπτός ο βαθμός στον οποίον τα ακραία καιρικά και κλιματικά συμβάντα μπορούν να συνδεθούν με την ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή. Βλέπε [C3S](#).

²³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/destination-earth-destine#Digital-twins>

και μελλοντικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμια και τοπική κλίμακα. Οι μετρήσεις και η παρατήρηση των ωκεανών θα ενισχυθούν επίσης περαιτέρω.

Πρέπει να κατανοήσουμε καλύτερα τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ της κλιματικής αλλαγής, των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που αυτά επιτελούν. Κατά τη διάρκεια του αιώνα που διανύουμε, αναμένονται μείζονες μεταβολές στα χερσαία οικοσυστήματα και στους τύπους βλάστησης στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ άλλων και σε προστατευόμενες περιοχές. Οι αλλαγές στον υδρολογικό κύκλο και στη θερμοκρασία ή η άνοδος της στάθμης της θάλασσας θα ασκήσουν πρόσθετες πιέσεις στα οικοσυστήματα. Κατά τη διάρκεια του αιώνα που διανύουμε, αναμένονται άνευ προηγουμένου μεταβολές των συνθηκών στον ωκεανό, που θα περιλαμβάνουν αυξημένες θερμοκρασίες, περαιτέρω οξίνιση και μείωση του οξυγόνου. Απαιτείται επιστημονικά τεκμηριωμένη και δυναμική αποκατάσταση και διαχείριση των οικοσυστημάτων η οποία συμβάλλει στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων, βελτιώνει την ανθεκτικότητα και διασφαλίζει τη συνέχιση των ζωτικών υπηρεσιών και χαρακτηριστικών των οικοσυστημάτων: παροχή τροφίμων, καθαρισμός του αέρα και του νερού, προστασία από πλημμύρες, βιοποικιλότητα και μετριασμός της κλιματικής αλλαγής.

Η Επιτροπή:

- θα βοηθήσει να καλυφθούν τα κενά γνώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την ανθεκτικότητα, μεταξύ άλλων και στους ωκεανούς, μέσω των προγραμμάτων «Ορίζων Ευρώπη», «Ψηφιακή Ευρώπη», Copernicus και EMODnet
- θα βελτιώσει το επίπεδο της τεχνικής όσον αφορά τη δημιουργία μοντέλων για την προσαρμογή, την εκτίμηση κινδύνων και τα διαχειριστικά εργαλεία, προκειμένου να επιτύχει τη «μοντελοποίηση σε επίπεδο περιουσιακών στοιχείων».

2.1.2. Περισσότερα και καλύτερα δεδομένα για τους κινδύνους και τις απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα

Τα δεδομένα για τους κινδύνους και τις απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα²⁴ είναι εξαιρετικά σημαντικά για τη βελτίωση της ακρίβειας των εργαλείων εκτίμησης των κλιματικών κινδύνων. Κάθε νέα απόφαση σχετικά με επενδύσεις και πολιτικές θα πρέπει να βασίζεται σε πληροφορίες για το κλίμα και να είναι μακρόπνη, είτε αφορά νοικοκυριά που ανακαινίζουν τα σπίτια τους, είτε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που ξεκινούν τις δραστηριότητές τους σε μια ευπαθή περιοχή, είτε μεγαλύτερες επιχειρήσεις που διαχειρίζονται αλυσίδες εφοδιασμού, είτε τράπεζες που συμφωνούν για νέα δάνεια, είτε πόλεις που εκπονούν χωροταξικά σχέδια. Επί του παρόντος, τα δεδομένα που αφορούν την ποσοτική εκτίμηση των απωλειών οι οποίες προκαλούνται από καταστροφές δεν είναι ικανοποιητικά: συχνά δεν καταγράφονται και/ή δεν καθίστανται διαθέσιμα σε προσβάσιμη μορφή και σε βάσεις δεδομένων μετά τη συλλογή τους.

Για να αποφευχθεί η λήψη αποφάσεων που δεν λαμβάνουν υπόψη το κλίμα, θα πρέπει να καταγράφονται, να συλλέγονται και να κοινοποιούνται δεδομένα τόσο από τον

²⁴ Αυτές περιλαμβάνουν δημόσιες και ιδιωτικές απώλειες που προκαλούνται από τις επιπτώσεις που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, για παράδειγμα απώλειες ζωών, ζημιές σε υποδομές ή εμπορικές δραστηριότητες. Περιλαμβάνουν επίσης το κόστος της αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και της αποκατάστασης σε επίπεδο περιουσιακών στοιχείων και σε διάφορα διαχειριστικά επίπεδα. [Η καταγραφή και η κοινοποίηση δεδομένων για τους κινδύνους και τις απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα](#) υποστηρίζουν τις εργασίες για το [πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών](#).

ιδιωτικό όσο και από τον δημόσιο τομέα με ολοκληρωμένο και εναρμονισμένο τρόπο. Η Επιτροπή θα προωθήσει κοινούς κανόνες και προδιαγραφές για την καταγραφή και τη συλλογή δεδομένων για τις απώλειες που συνδέονται με το κλίμα και τους φυσικούς κινδύνους από την κλιματική αλλαγή, ενώ θα υποστηρίξει και την κεντρική καταγραφή των εν λόγω δεδομένων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, σε ενωσιακό επίπεδο, μέσω του κόμβου δεδομένων κινδύνου²⁵. Θα προωθήσει σε εθνικό επίπεδο μια εθελοντική προσέγγιση των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τη συλλογή και την κοινοποίηση δεδομένων για τις απώλειες βάσει ενισχυμένης συνεργασίας με τα κράτη μέλη, τις πόλεις και τον βιομηχανικό κλάδο. Η Επιτροπή θα καθορίσει επίσης τις ανάγκες για δεδομένα και θα αναζητήσει σε συνεργασία με τον βιομηχανικό κλάδο τις βέλτιστες μεθόδους συλλογής ολοκληρωμένων και εναρμονισμένων δεδομένων από ασφαλιστικές εταιρείες, ενισχύοντας, κατά περίπτωση, την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ).

Η Επιτροπή θα διευκολύνει την πρόσβαση των ενδιαφερόμενων μερών σε δεδομένα για τους κινδύνους και τις απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα. Η επανεξέταση της οδηγίας INSPIRE το 2021 στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας GreenData4All προσφέρει μια ευκαιρία για την αναθεώρηση της νομοθεσίας ώστε να καλύψει τα δεδομένα για τις απώλειες από καταστροφές που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα, διευρύνοντας την πρόσβαση του κοινού. Τα δεδομένα για τις απώλειες από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα θα μπορούσαν επίσης να θεωρηθούν σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας σε μελλοντικές αναθεωρήσεις της εκτελεστικής πράξης της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα. Ομοίως, τα δεδομένα που συλλέγονται από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα θα είναι όσο το δυνατόν πιο προσβάσιμα.

Η Επιτροπή:

- θα προωθήσει και θα υποστηρίξει τη χρήση του κόμβου δεδομένων κινδύνου που διαθέτει, με στόχο την εναρμόνιση της καταγραφής και της συλλογής περιεκτικών και λεπτομερών δεδομένων για τις απώλειες και τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, και θα προωθήσει τη συλλογή και την κοινοποίηση τέτοιων δεδομένων από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε εθνικό επίπεδο·
- θα αναζητήσει, σε συνεργασία με την ΕΑΑΕΣ και τον βιομηχανικό κλάδο, τις βέλτιστες μεθόδους για τη βελτίωση της συλλογής εναρμονισμένων και περιεκτικών δεδομένων για ασφαλισμένες απώλειες και θα ενισχύσει την ΕΑΑΕΣ ανάλογα με τις ανάγκες·
- θα διευρύνει την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες όπως αυτή προβλέπεται στην οδηγία INSPIRE προκειμένου να συμπεριλάβει τα δεδομένα για τους κινδύνους και τις απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα.

2.1.3. Ανάδειξη της στρατηγικής Climate-ADAPT σε έγκυρη ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την προσαρμογή

Οι πλατφόρμες γνώσεων σχετικά με το κλίμα διαδραματίζουν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη δράση για την προσαρμογή. Η στρατηγική Climate-ADAPT αποτελεί ήδη καθιερωμένο εργαλείο αναφοράς και πηγή γνώσεων και επεκτείνεται σταδιακά, για παράδειγμα μέσω πρόσβασης στα δεδομένα του προγράμματος

²⁵ <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/risk-data-hub/>

Copernicus²⁶. Ωστόσο, πρέπει να επενδύσουμε περισσότερο στη διεύρυνση των δυνατοτήτων της, της βάσης των χρηστών και των συνεισφερόντων, της απήχησης και του αντικτύπου της²⁷. Η στρατηγική αυτή θα ενισχύσει την ανταλλαγή γνώσεων, ορθών πρακτικών και λύσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ, και θα απευθύνεται σε ένα διαρκώς αυξανόμενο δίκτυο χρηστών, των οποίων και θα εξασφαλίσει τη συμμετοχή. Θα διασφαλίσει επίσης τη συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων από όλες τις σχετικές πηγές, καθώς και την επακόλουθη κατάρτιση πληροφοριών υψηλής ποιότητας. Θα αναπτυχθούν περαιτέρω σύνδεσμοι με διακρατικές, εθνικές και υποεθνικές πλατφόρμες για την προσαρμογή και θα εξασφαλιστεί η σύνδεση και η διαλειτουργικότητά τους με συναφείς πόρους που αφορούν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής²⁸.

Χρειαζόμαστε βαθύτερη κατανόηση των κινδύνων για την υγεία που σχετίζονται με το κλίμα και αυξημένη ικανότητα αντιμετώπισής τους. Οι απειλές κατά της υγείας που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή αυξάνονται διαρκώς, είναι σοβαρές και μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο σε διασυννοριακό επίπεδο. Περιλαμβάνουν θανάτους και τραυματισμούς από καύσωνες, πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές, καθώς και την εμφάνιση και την εξάπλωση μεταδοτικών νόσων και αλλεργιογόνων που συνδέονται με γεωγραφικές μετατοπίσεις φορέων και παθογόνων οργανισμών²⁹. Επίσης, η κλιματική αλλαγή θα εξακολουθήσει να δοκιμάζει τη δυνατότητα που έχουν τα δημόσια συστήματα υγείας να λειτουργούν αποτελεσματικά, π.χ. να αναπτύσσουν δυνατότητες αντιμετώπισης ασθενειών που παλαιότερα ήταν άγνωστες στην Ευρώπη. Η Επιτροπή θα συγκεντρώσει και θα συνδέσει δεδομένα, εργαλεία και εμπειρογνωσία με σκοπό τη διάδοση, την παρακολούθηση, την ανάλυση και την πρόληψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην υγεία του ανθρώπου, βασιζόμενη στην προσέγγιση «Μία υγεία».

Η Επιτροπή:

- θα επικαιροποιήσει και θα επεκτείνει τη στρατηγική *Climate-ADAPT* ως πηγή γνώσεων για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή, μεταξύ άλλων συνδυάζοντας αρκετές πηγές πληροφοριών, καθώς και ως μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων·
- θα δημιουργήσει ένα ευρωπαϊκό παρατηρητήριο για το κλίμα και την υγεία στο πλαίσιο της στρατηγικής *Climate-ADAPT*.

2.2. Πιο συστημική προσαρμογή: Υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα και όλους τους τομείς

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι τόσο εκτεταμένες που απαιτούν συστημική αντίδραση εκ μέρους μας. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενσωματώνει ενεργά πτυχές που αφορούν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή σε όλα τα σχετικά πεδία πολιτικής που εφαρμόζονται τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Η ενσωμάτωση θα

²⁶ Το πρόγραμμα Copernicus συγκεντρώνει το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για τις δασικές πυρκαγιές, το ευρωπαϊκό παρατηρητήριο για την ξηρασία, και το [ευρωπαϊκό σύστημα προειδοποίησης για τις πλημμύρες](#), στο πλαίσιο της οικείας [υπηρεσίας διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης](#).

²⁷ Με βάση την ενδεδειγμένη αξιολόγησή της <https://www.eea.europa.eu/publications/sharing-adaptation-information-across-europe>.

²⁸ Για παράδειγμα: [Σύστημα πληροφοριών για τα δάση της Ευρώπης](#), [παρατηρητήριο εδάφους της ΕΕ](#), [σύστημα πληροφοριών για τη βιοποικιλότητα στην Ευρώπη](#), [ευρωπαϊκό παρατηρητήριο για την ξηρασία](#), [κέντρο γνώσης για τη βιοποικιλότητα](#), [επιστημονικός κόμβος γεωσκώπησης της ΕΕ](#).

²⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>

συμπεριλάβει και άλλους τομείς πέραν εκείνων στους οποίους στόχευε η στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή του 2013, μεταξύ άλλων τη γεωργία, τις υποδομές και τις ασφαλίσεις. Θα στηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη και, πάνω απ' όλα, την εφαρμογή στρατηγικών και σχεδίων για την προσαρμογή σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Η εν λόγω συστημική προσέγγιση περιλαμβάνει τρεις οριζόντιες προτεραιότητες: ενσωμάτωση της προσαρμογής στην μακροοικονομική δημοσιονομική πολιτική, λύσεις για την προσαρμογή βασισμένες στη φύση και τοπική δράση για την προσαρμογή.

2.2.1. Βελτίωση των στρατηγικών και των σχεδίων για την προσαρμογή

Οι στρατηγικές για την προσαρμογή σε όλα τα επίπεδα πρέπει να είναι αποτελεσματικές και να βασίζονται στις πλέον πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις. Οι στρατηγικές για την προσαρμογή θα εξακολουθήσουν να αποτελούν σημαντικά μέσα. Οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει να τις αναπτύξουν περαιτέρω. Η Επιτροπή παρέχει στήριξη για τη δημιουργία διοικητικής ικανότητας στα κράτη μέλη με σκοπό την υλοποίηση ενωσιακών πολιτικών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης που διαθέτει. Η Επιτροπή, καθώς και οι χώρες και οι περιφέρειες που συμμετέχουν, θα ενισχύσουν επίσης τη διασυνοριακή συνεργασία μέσω των ενωσιακών πλαισίων συνεργασίας μακροπεριφερειακών στρατηγικών³⁰ και των στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες και άλλων θαλάσσιων στρατηγικών³¹, των χρηματοδοτικών προγραμμάτων Interreg, καθώς και των ευκαιριών για συνεργασία και δικτύωση στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής. Αυτό θα συμβάλει στην υλοποίηση της προσαρμογής μέσω συντονισμένων και κοινών δράσεων μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών. Η Επιτροπή θα ενισχύσει επίσης την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και λύσεων για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων που σχετίζονται με την προσαρμογή μεταξύ των εξόχως απόκεντρων περιφερειών, καθώς και με τις γειτονικές τους περιοχές. Στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής εκθέσεων για τη λειτουργία της κοινής αλιευτικής πολιτικής, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο η εν λόγω πολιτική συμβάλλει στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Η παρακολούθηση, η υποβολή εκθέσεων και η αξιολόγηση είναι σημαντικές για τη δημιουργία ενός αξιόπιστου δείκτη αναφοράς για τη μέτρηση της προόδου στον τομέα της προσαρμογής. Ο εκτελεστικός κανονισμός για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα³² ορίζει ήδη τη δομή, τον μορφότυπο, τις διαδικασίες υποβολής και την επανεξέταση των πληροφοριών που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σχετικά με την προσαρμογή. Αυτή η αξιόπιστη διαδικασία υποβολής εκθέσεων υποστηρίζει επίσης την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα, λόγω χάρη για την προστασία της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Η σύγκριση, παρότι συχνά καθίσταται δύσκολη λόγω της τοπικής ιδιαιτερότητας της προσαρμογής, είναι εφικτή για περιοχές που διασχίζουν αρκετά σύνορα και οι οποίες χαρακτηρίζονται από κοινούς κλιματικούς κινδύνους. Οι περιοχές αυτές περιλαμβάνουν λεκάνες απορροής ποταμών, ορεινές περιοχές, νησιά ή εξόχως απόκεντρες περιφέρειες (που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή). Η Επιτροπή θα αναπτύξει περαιτέρω κατάλληλους δείκτες και ένα πλαίσιο αξιολόγησης της ανθεκτικότητας με βάση την πείρα από τους πίνακες αποτελεσμάτων ετοιμότητας προσαρμογής της στρατηγικής για την προσαρμογή του 2013, σε αρμονία με τις εργασίες της επιτροπής για

³⁰ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

³¹ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea_basins_el

³² Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/1208 της Επιτροπής

την προσαρμογή της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές (UNFCCC).

Η συνοχή των πολιτικών πρέπει να λαμβάνει συστηματικά υπόψη την προσαρμογή προκειμένου να αποφεύγεται η ακούσια υπονόμευσή της. Κατά περίπτωση, η χάραξη πολιτικής από την ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνάδει με τις εξής αρχές της συνοχής των πολιτικών: να διασφαλίζει ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο και η χρηματοδότηση λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους καταστροφών με στόχο την αποφυγή δημιουργίας νέας έκθεσης· να μειώνει τους υφιστάμενους κινδύνους διασφαλίζοντας ανθεκτικότητα, πρόληψη και ετοιμότητα· να διαχειρίζεται τους υπολειπόμενους κινδύνους. Οι αρχές αυτές θα πρέπει να ενσωματώνονται, για παράδειγμα, στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών και στα κριτήρια επιλογής για έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, και να λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά τον γενικότερο σχεδιασμό πολιτικών. Κατά τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο οι κατευθυντήριες γραμμές και τα υποστηρικτικά εργαλεία για τη βελτίωση της νομοθεσίας αφορούν ζητήματα βιωσιμότητας, όπως ανακοινώθηκε στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι τα ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή λαμβάνονται δεόντως και αναλογικά υπόψη.

Η Επιτροπή:

- θα ενισχύσει τη συνεργασία σε περιφερειακό και διασυνοριακό επίπεδο και θα βελτιώσει τις κατευθυντήριες γραμμές για τις εθνικές στρατηγικές για την προσαρμογή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη·
- θα αναβαθμίσει την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την αξιολόγηση που αφορούν την προσαρμογή χρησιμοποιώντας ένα εναρμονισμένο πλαίσιο προτύπων και δεικτών·
- θα παράσχει εργαλεία για την εκ των προτέρων αξιολόγηση έργων προκειμένου να προσδιορίζονται καλύτερα τα παράλληλα οφέλη και οι θετικές επιπτώσεις στην οικονομία που προκύπτουν από τα έργα προσαρμογής και πρόληψης·
- θα επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές και την εργαλειοθήκη της προκειμένου να αντικατοπτρίζουν τις αρχές της συνοχής των πολιτικών διαχείρισης των κλιματικών κινδύνων.

2.2.2. Ενίσχυση της τοπικής, ατομικής και δίκαιης ανθεκτικότητας

Το τοπικό επίπεδο αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της προσαρμογής, και ως εκ τούτου η στήριξη της ΕΕ πρέπει να συμβάλει στην επαύξηση της τοπικής ανθεκτικότητας. Διατίθεται ολοένα και περισσότερη στήριξη μέσω των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων³³, της κοινής γεωργικής πολιτικής, του προγράμματος LIFE και του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή θα στηρίξει την πρόσληψη δεδομένων σε τοπικό επίπεδο, καθώς και ψηφιακές και έξυπνες λύσεις που σχετίζονται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και έχουν εξατομικευτεί ανάλογα με τις τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες. Αυτή η προσπάθεια θα βασιστεί σε υφιστάμενες πρωτοβουλίες και μέσα, όπως το πρόγραμμα «Αγορά της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας για έξυπνες πόλεις και κοινότητες» (EIP-SCC Marketplace)³⁴, το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το

³³ Κυρίως μέσω του Ταμείου Συνοχής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, και σε μικρότερο βαθμό μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

³⁴ <https://eu-smartcities.eu/>.

πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και η πρόκληση «Εξυπνες Πόλεις»³⁵. Για να εξασφαλίσει τη συμμετοχή ιδιωτών Ευρωπαίων και να τους ενισχύσει προκειμένου να αναλάβουν άμεση δράση για την προσαρμογή, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει την πρωτοβουλία του ευρωπαϊκού συμφώνου για το κλίμα και τη Συμμαχία «Εκπαίδευση για το Κλίμα»³⁶ με σκοπό να προσφέρει πληροφόρηση, έμπνευση και σύνδεση.

Η ΕΕ και το Παγκόσμιο Σύμφωνο των Δημάρχων θα ενισχυθούν προκειμένου να βοηθήσουν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Προκειμένου να βοηθήσει τις αρχές να προχωρήσουν από τον σχεδιασμό στην ανάληψη δράσης, η ΕΕ θα δημιουργήσει πιλοτικά έναν μηχανισμό υποστήριξης πολιτικής με σκοπό να τις συνδράμει στο πλαίσιο του Συμφώνου των Δημάρχων της ΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός θα παράσχει άμεση τεχνική βοήθεια για την ανάπτυξη και εφαρμογή των στρατηγικών και των σχεδίων αυτών των αρχών για την προσαρμογή. Η ΕΕ θα προωθήσει την περαιτέρω συμμετοχή περιφερειακών φορέων στον καθορισμό του θεματολογίου για την προσαρμογή μέσω του αστικού θεματολογίου της ΕΕ και των τοπικών ομάδων δράσης αλιείας, και θα φροντίσει για τη συμμετοχή εκπροσώπων της Επιτροπής των Περιφερειών στο πλαίσιο του Συμφώνου των Δημάρχων της ΕΕ.

Η επίτευξη ανθεκτικότητας με δίκαιο και ισότιμο τρόπο είναι ουσιαστικής σημασίας για την ευρεία και ισότιμη κατανομή των οφελών της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Οι περιφέρειες και οι πολίτες της Ευρώπης επηρεάζονται άμεσα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, για παράδειγμα λόγω της απώλειας θέσεων εργασίας σε τομείς που επηρεάζονται από το κλίμα όπως η γεωργία, η αλιεία και ο τουρισμός. Η άνιση έκθεση και ευπάθεια διαφόρων περιφερειών και κοινωνικοοικονομικών ομάδων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής επιδεινώνει προϋπάρχουσες ανισότητες και ευπάθειες³⁷. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής δεν είναι ουδέτερες. Οι άνδρες και οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, οι εκτοπισθέντες ή οι κοινωνικά περιθωριοποιημένοι έχουν διαφορετικές προσαρμοστικές ικανότητες. Τα μέτρα προσαρμογής πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την κατάστασή τους. Απαιτείται ολοένα και μεγαλύτερη στήριξη για πρωτοβουλίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και απόκτησης νέων δεξιοτήτων που οδηγούν σε πράσινες θέσεις εργασίας. Η ΕΕ θα προωθήσει μακροπρόθεσμες στρατηγικές και πολιτικές οικονομικής διαφοροποίησης οι οποίες θα δώσουν στους εργαζομένους τη δυνατότητα να αποκτήσουν νέα προσόντα και να κινηθούν προς τομείς πράσινης ανάπτυξης, εξασφαλίζοντας παράλληλα επαρκές και υψηλής ειδίκευσης εργατικό δυναμικό. Αυτό απαιτεί καλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους εργαζόμενους, τις εργασιακές συνθήκες, την υγεία και την ασφάλεια, εκτίμηση των σχετικών διανεμητικών επιπτώσεων και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων. Υπάρχει διαθέσιμη στήριξη μέσω του ευρωπαϊκού θεματολογίου δεξιοτήτων, των εγγυήσεων για τη νεολαία, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (EKT+), ή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Η Επιτροπή:

- θα αυξήσει την υποστήριξη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της προσαρμογής σε τοπικό επίπεδο και θα δημιουργήσει έναν μηχανισμό στήριξης της προσαρμογής στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Συμφώνου των Δημάρχων της ΕΕ·
- θα υποστηρίξει την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και νέων προσόντων από τους εργαζομένους με σκοπό τη δίκαιη και ισότιμη ανθεκτικότητα προσφέροντας εκπαίδευση και κατάρτιση μέσω των προγραμμάτων EKT+ και Erasmus+, καθώς

³⁵ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>

³⁶ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/education-climate-coalition_el

³⁷ Βλ. [έκθεση του ΕΟΠ](#): Άνιση έκθεση και άνισες επιπτώσεις

και του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης·

- ο θα συνεχίσει να βελτιώνει την επιβολή της υφιστάμενης εργατικής και κοινωνικής νομοθεσίας και θα εξετάσει την πρόταση, κατά περίπτωση, νέων πρωτοβουλιών που αυξάνουν την προστασία των εργαζομένων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

2.2.3. Ενσωμάτωση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή στα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια

Τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια στην ΕΕ περιλαμβάνουν σε περιορισμένο μόνο βαθμό τους δημοσιονομικούς κινδύνους της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών. Η παροχή βοήθειας και η ανασυγκρότηση μετά από ακραία και αργά εξελισσόμενα καιρικά φαινόμενα θα αυξήσει τις κρατικές δαπάνες, μεταξύ άλλων λόγω των αποζημιώσεων για ανασφάλιστες ζημιές. Οι επιπτώσεις στην παραγωγική ικανότητα ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη. Η διαχείριση του κινδύνου καταστροφών περιλαμβάνει διαδικασίες και εργαλεία για την εκ των προτέρων αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και τη μείωση των εκ των υστέρων συνεπειών των καταστροφών. Αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζεται στον δημοσιονομικό σχεδιασμό, καθώς και στις διοικητικές και θεσμικές ρυθμίσεις. Η χρηματοδότηση του κινδύνου καταστροφών μπορεί να συμπληρωθεί με συνδυασμό μέσων διαχείρισης κινδύνου και επιμερισμού του κινδύνου που παρέχει ο ιδιωτικός τομέας, προσαρμοσμένων στη σοβαρότητα και τη συχνότητα των καταστροφών. Δεδομένης της δυνητικής επίπτωσης στη δημοσιονομική σταθερότητα, είναι επίσης απαραίτητη η διαχείριση των κινδύνων που απειλούν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους.

Η μακροοικονομική δημοσιονομική ανθεκτικότητα απαιτεί την ενσωμάτωση όλων των εύλογων σεναρίων στις οικονομικές πολιτικές, καθώς και την κατανόηση της διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών³⁸. Οι ορθές εκτιμήσεις κινδύνων θα πρέπει να αξιολογούν τις επιπτώσεις και την πιθανότητα εμφάνισης των εύλογων σεναρίων κλιματικής αλλαγής. Η εκπόνηση αναλύσεων σεναρίων θα μπορούσε, με τη σειρά της, να χρησιμοποιηθεί ως βάση για προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τις μακροοικονομικές μεταβλητές³⁹. Θα πρέπει να καταστούν διαθέσιμες αξιόπιστες εκτιμήσεις των βασικών οικονομικών επιπτώσεων που προκύπτουν από φυσικούς κινδύνους, και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εκτιμήσεις των δημοσιονομικών επιπτώσεών τους κατά τη διαδικασία δημοσιονομικού σχεδιασμού. Η λήψη υπόψη ποσοτικών εκτιμήσεων του κινδύνου καταστροφών κατά τον δημοσιονομικό σχεδιασμό, συμβάλλει στην ταχεία διάθεση κεφαλαίων ανάλογα με τις υφιστάμενες ανάγκες. Ειδικά κονδύλια και μέσα, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, όπως από το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ⁴⁰, μπορούν να συμβάλουν σε επιχειρήσεις έκτακτης ανάγκης και αποκατάστασης μετά από καταστροφές. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον την έννοια της «καλύτερης ανοικοδόμησης». Η

³⁸ Η ευαισθησία του κλίματος εκφράζεται ως εκτιμώμενο εύρος τιμών, οπότε η οικονομική πολιτική πρέπει να είναι προετοιμασμένη για την περίπτωση στην οποία οι παγκόσμιες θερμοκρασίες θα αυξηθούν, για ένα δεδομένο επίπεδο εκπομπών, πολύ πάνω από την τιμή που αναμένεται σύμφωνα με τα πιθανότερα σενάρια. Βλέπε για παράδειγμα [CRESCENDO](#).

³⁹ Σενάρια αναφοράς για την παγκόσμια θέση της ΕΕ έως το 2040 θα αναπτυχθούν στην έκθεση στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών της Επιτροπής του 2021.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/solidarity-fund/.

διαφάνεια σχετικά με αυτές τις συνεισφορές μπορεί να παράσχει κίνητρα για προσαρμογή και να μειώσει τον ηθικό κίνδυνο⁴¹.

Οι στόχοι της προσαρμογής και της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή έχουν ενσωματωθεί στην προσπάθεια ανάκαμψης από την πανδημία COVID-19 σε επίπεδο ΕΕ. Η στήριξη της ανάκαμψης θα εξακολουθήσει να αποτελεί κεντρικό στόχο της μακροοικονομικής πολιτικής τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα. Δεδομένης της κλίμακας και της φύσης των δαπανών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, είναι εξαιρετικά σημαντική η καλύτερη ανοικοδόμηση. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα στηρίζει τα κράτη μέλη με σκοπό την οικονομική τους ανάκαμψη και τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητά τους. Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναμένεται να στηρίξουν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή σε ολόκληρη την ΕΕ. Τουλάχιστον το 37 % της κατανομής των σχεδίων θα πρέπει να κατευθυνθεί σε κλιματικές δράσεις που καλύπτουν τόσο τις προσπάθειες μετριασμού όσο και τις προσπάθειες προσαρμογής. Επιπλέον, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας δεν θα στηρίζει μέτρα που προκαλούν σημαντική ζημία στο περιβάλλον⁴², συμπεριλαμβανομένων εκείνων που επιδρούν αρνητικά στον στόχο για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

Η Επιτροπή:

- *θα αναπτύξει τρόπους μέτρησης της δυναμικής επίπτωσης των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα στα δημόσια οικονομικά, καθώς και εργαλεία και μοντέλα για τη διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων, και θα διεξαγάγει συζητήσεις με τα κράτη μέλη για τον καλύτερο συνυπολογισμό της κλιματικής αλλαγής στα εθνικά πλαίσια υποβολής εκθέσεων και στα δημοσιονομικά πλαίσια·*
- *θα διερευνήσει και θα συζητήσει με τα κράτη μέλη δράσεις για την άμβλυνση του δημοσιονομικού αντικτύπου των συμβάντων που σχετίζονται με το κλίμα και τη μείωση των κινδύνων δημοσιονομικής βιωσιμότητας·*
- *θα διερευνήσει από κοινού με τα κράτη μέλη κατά πόσον και σε ποιο βαθμό τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης θα μπορούσαν να συνεκτιμήσουν τη διάσταση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή·*
- *θα προωθήσει τη βελτίωση του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας μεταξύ των εργασιών έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης έπειτα από μια καταστροφή οι οποίες υποστηρίζονται από το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλα ενωσιακά ταμεία με σκοπό την προώθηση της αρχής της «καλύτερης ανοικοδόμησης».*

2.2.4. Προώθηση λύσεων για την προσαρμογή οι οποίες βασίζονται στη φύση

Η υλοποίηση λύσεων που βασίζονται στη φύση σε ευρύτερη κλίμακα θα αύξανε την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και θα συνέβαλε στην επίτευξη πολλών στόχων της Πράσινης Συμφωνίας. Οι γαλάζιες-πράσινες υποδομές (σε αντίθεση με τις γκριζές)⁴³

⁴¹ Η αξιοποίηση των φάσεων της ανάκαμψης, της αποκατάστασης και της ανασυγκρότησης έπειτα από μια καταστροφή για την αύξηση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων μέσω της ενσωμάτωσης μέτρων μείωσης του κινδύνου καταστροφών στην αποκατάσταση των φυσικών υποδομών και στην επαναφορά των πόρων διαβίωσης, των οικονομιών και του περιβάλλοντος ([Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, 2016](#))

⁴² Κατά την έννοια του άρθρου 17 του [κανονισμού για την ταξινόμηση \(ΕΕ\) 2020/852](#).

⁴³ https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/benefits/index_en.htm

συνιστούν θετικές λύσεις πολλαπλών σκοπών, που διασφαλίζουν ταυτόχρονα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή⁴⁴. Για παράδειγμα, η προστασία και η αποκατάσταση των υγροτόπων, των τυρφώνων και των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, η δημιουργία αστικών πράσινων χώρων και η εγκατάσταση «πράσινων» σκεπών και «πράσινων» τοίχων, η προώθηση και η βιώσιμη διαχείριση των δασών και των γεωργικών εκτάσεων θα συμβάλουν στην προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Έχει ζωτική σημασία να προσδιοριστούν ποσοτικά τα οφέλη τους και να επεξηγηθούν καλύτερα στους αρμοδίους λήψης αποφάσεων και τους επαγγελματίες σε όλα τα επίπεδα, για τη βελτίωση της αποδοχής τους⁴⁵. Επιπλέον, η Επιτροπή θα δημιουργήσει έναν μηχανισμό πιστοποίησης για τις απορροφήσεις διοξειδίου του άνθρακα, ο οποίος θα καταστήσει εφικτή την έγκυρη παρακολούθηση και τον ποσοτικό προσδιορισμό των κλιματικών ωφελειών που προκύπτουν από πολλές λύσεις που βασίζονται στη φύση.

Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της καλής ποιότητας των υδάτων, των ωκεανών και των εδαφών. Οι λύσεις αυτές πρέπει να διαδραματίζουν πιο ενεργό ρόλο στον σχεδιασμό της διαχείρισης χρήσης της γης και των υποδομών με σκοπό τη μείωση του κόστους, την παροχή υπηρεσιών που είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή και τη βελτίωση της συμμόρφωσης με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα με σκοπό την εξασφάλιση καλής οικολογικής κατάστασης. Η χρήση λύσεων που βασίζονται στη φύση, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης της σπογγοειδούς λειτουργίας των εδαφών, θα αυξήσει την παροχή καθαρού γλυκού νερού και θα μειώσει τον κίνδυνο πλημμύρας. Σε παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές, οι λύσεις που βασίζονται στη φύση θα βελτιώσουν την άμυνα των παράκτιων ζωνών και θα μειώσουν τον κίνδυνο πολλαπλασιασμού των φυκιών. Ταυτόχρονα θα διασφαλίσουν οφέλη όπως η δέσμευση του άνθρακα, ευκαιρίες για τον τουρισμό, καθώς και διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας.

Η Ευρώπη απαιτείται να μοχλεύσει περισσότερες επενδύσεις σε λύσεις που βασίζονται στη φύση προκειμένου να δημιουργήσει οφέλη όσον αφορά την προσαρμογή, τον μετριασμό, τη μείωση του κινδύνου καταστροφών τη βιοποικιλότητα και την υγεία. Οι επενδύσεις σε λύσεις που βασίζονται στη φύση πρέπει να είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμες διότι η κλιματική αλλαγή επιτείνει τις πιέσεις στα οικοσυστήματα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω νέων και καινοτόμων χρηματοδοτικών προσεγγίσεων και προϊόντων στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU⁴⁶, στοχευμένης στήριξης στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και στήριξης για επενδύσεις, οικολογικά προγράμματα και συμβουλευτικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής. Μέσω της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας, η Επιτροπή θα προωθήσει ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο για επίγειες απορροφήσεις διοξειδίου του άνθρακα, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδοτικών κινήτρων για την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση.

⁴⁴ Η έμπνευση και η στήριξη για τις λύσεις που βασίζονται στη φύση προέρχεται από την ίδια τη φύση. Βλ. [εδώ](#), [εδώ](#), και [τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 16ης Οκτωβρίου 2020](#).

⁴⁵ Οι εργασίες αυτές μπορούν να βασιστούν στις [κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ, σε έγγραφο έρευνας και καθοδήγησης που υποστηρίζονται από την ΕΕ](#), καθώς και στο παγκόσμιο πρότυπο της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης και των Φυσικών Πόρων [για λύσεις που βασίζονται στη φύση](#).

⁴⁶ Με πλήρη σεβασμό της προσέγγισής της με γνώμονα τη ζήτηση.

Η Επιτροπή:

- θα προτείνει λύσεις που βασίζονται στη φύση για απορροφήσεις διοξειδίου του άνθρακα, μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνοντας τη λογιστική καταγραφή και την πιστοποίηση στις επικείμενες πρωτοβουλίες για την ανθρακοδεσμευτική γεωργία·
- θα διατυπώσει τις χρηματοδοτικές πτυχές των λύσεων που βασίζονται στη φύση και θα προωθήσει την ανάπτυξη χρηματοδοτικών προσεγγίσεων και προϊόντων που θα καλύπτουν επίσης την προσαρμογή που βασίζεται στη φύση·
- θα εξακολουθήσει να παρέχει κίνητρα στα κράτη μέλη και να τα βοηθά στην εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση μέσω αξιολογήσεων, καθοδήγησης, ανάπτυξης ικανοτήτων και ενωσιακής χρηματοδότησης.

2.3. Ταχύτερη προσαρμογή: Επιτάχυνση της προσαρμογής σε όλα τα επίπεδα

Προκειμένου να επιταχυνθεί η δράση για την προσαρμογή, η υλοποίηση απαιτεί πόρους που είναι ανάλογοι της σχετικής πρόκλησης. Η ΕΕ αύξησε τον στόχο των δαπανών που αφορούν τη δράση για το κλίμα σε 30 % στον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της για την περίοδο 2021-2027, στο πλαίσιο του οποίου η προσαρμογή αποτελεί βασική συνιστώσα. Η περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης του ενωσιακού προϋπολογισμού στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου θα αποδεσμεύσει ακόμη περισσότερη στήριξη για την προστασία των πιο ευπαθών ατόμων. Ωστόσο, βάσει των εκτιμώμενων επενδύσεων που θα απαιτηθούν για την κάλυψη των αναγκών προσαρμογής, υπάρχει ένα σημαντικό χρηματοδοτικό κενό όσον αφορά τις επενδύσεις που είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή στην Ευρώπη⁴⁷, οπότε απαιτούνται και άλλες πηγές. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ανακοίνωσε στον νέο οδικό της χάρτη για το κλίμα⁴⁸ ότι θα στηρίξει πλήρως τη νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή, η οποία θα αναλυθεί λεπτομερέστερα έως το τέλος του 2021. Η ΕΤΕπ θα φροντίσει ώστε όλες οι εργασίες που στηρίζει να είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή και θα επιδιώξει ενεργά την αξιοποίηση επενδυτικών ευκαιριών στον τομέα της ανάπτυξης και υλοποίησης τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών που είναι ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή.

Το χάσμα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή είναι μεγάλο και διευρύνεται, οπότε πρέπει να το καλύψουμε ταχύτερα. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος τονίζει τακτικά αυτό το ζήτημα στις εκθέσεις αξιολόγησης που συντάσσει για την προσαρμογή⁴⁹. Η πρόοδος στον σχεδιασμό της προσαρμογής εξακολουθεί να είναι χαμηλή, και η εφαρμογή και η παρακολούθηση είναι ακόμη χαμηλότερες. Τα τρέχοντα μέτρα εστιάζονται κυρίως στην αύξηση της ευαισθητοποίησης, στη θεσμική οργάνωση ή στην εκπόνηση πολιτικών, αλλά παρατηρείται υστέρηση όσον αφορά την υλοποίηση φυσικών λύσεων αυτή καθεαυτή, όπως η δημιουργία περισσότερων πράσινων χώρων για τη μείωση των επιπτώσεων των καυσώνων ή η προσαρμογή των αποχετευτικών συστημάτων για την καλύτερη αντιμετώπιση των υπερχειλίσεων όμβριων υδάτων. Ως εκ τούτου, ο στόχος αυτής της στρατηγικής είναι να δώσει έμφαση στην εκπόνηση και την εφαρμογή λύσεων που θα συμβάλουν στη μείωση των κλιματικών κινδύνων, στην αύξηση της προστασίας του κλίματος και στην προστασία της πρόσβασης σε γλυκά ύδατα.

⁴⁷ EU-wide economic evaluation of adaptation to climate change [BASE](#) (2016).

⁴⁸ EIB [Climate Roadmap 2021-2025](#) (εκδόθηκε τον Νοέμβριο του 2020).

⁴⁹ Τελευταίες εξελίξεις [σχετικά με την προσαρμογή των αστικών περιοχών](#).

2.3.1. Επιτάχυνση της εφαρμογής λύσεων για την προσαρμογή

Η έλλειψη πρόσβασης σε εφαρμοστέες λύσεις αποτελεί έναν από τους βασικούς φραγμούς που παρεμποδίζουν την προσαρμογή. Το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ και η Κοινότητα Γνώσεων και Καινοτομιών σχετικά με το Κλίμα⁵⁰ υποστηρίζουν ήδη την καινοτομία στον τομέα της προσαρμογής, αλλά πρόσφατες αναλύσεις καταδεικνύουν την ανάγκη επιτάχυνσής της⁵¹. Μια από τις προτεινόμενες αποστολές του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα αφορά την «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού μετασχηματισμού»⁵². Στο πλαίσιο της αποστολής θα δοκιμαστούν ολοκληρωμένες λύσεις που έχουν τη δυνατότητα υλοποίησης του οράματος για ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή έως το 2050, με έμφαση στη συμμετοχή των πολιτών. Στη συνέχεια, οι λύσεις αυτές θα μπορούσαν να διευρυνθούν και να εφαρμοστούν στην Ευρώπη αλλά και σε άλλες χώρες. Η προτεινόμενη αποστολή έχει σκοπό να στηρίξει 200 κοινότητες προκειμένου να αναπτύξουν λύσεις για την προσαρμογή που ευνοεί τον μετασχηματισμό και να προωθήσει 100 επιδείξεις σε βάθος για την ανθεκτικότητα. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» έχουν σχεδιαστεί και αποστολές για την υγεία του εδάφους, τις κλιματικά ουδέτερες πόλεις και τους ωκεανούς, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τη δράση για την προσαρμογή⁵³.

Απαιτούνται επείγοντως λύσεις που θα βοηθήσουν τους γεωργούς και τους διαχειριστές γης να αντιμετωπίσουν τους κλιματικούς κινδύνους. Τα όρια των σημερινών βιογεωγραφικών περιοχών θα μετακινηθούν προς τον βορρά και προς μεγαλύτερα υψόμετρα, αλλάζοντας τα πρότυπα βλάστησης και τα οικοσυστήματα και προκαλώντας μεγάλες μεταβολές στα δάση και τις γεωργικές εκτάσεις. Τα δέντρα και οι σοδειές ίσως δεν καταφέρουν να προσαρμοστούν στις αλλαγές αυτές, κυρίως σε περίπτωση κατακερματισμού των κατάλληλων οικοτόπων. Μια λύση είναι η καλύτερη αξιοποίηση της γενετικής ποικιλότητας και των μη επιβλαβών φυτογενετικών πόρων με σκοπό την προσαρμογή, βάσει των πλέον πρόσφατων επιστημονικών δεδομένων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί, για παράδειγμα, με την καλύτερη ενσωμάτωση πτυχών σχετικών με την προσαρμογή στον τρόπο διαχείρισης των δασών. Η Επιτροπή θα διευκολύνει τη διεύρυνση της προμήθειας κατάλληλου φυτικού αναπαραγωγικού υλικού υψηλής ποιότητας, προκειμένου να στηρίξει την προσαρμογή στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και της διαχείρισης των χερσαίων οικοσυστημάτων. Απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την προώθηση της συνεργατικής, διακρατικής παραγωγής και μεταφοράς σπόρων και υλικού φύτευσης μέσω ενεργών πολιτικών και δράσεων, με τροποποίηση της οδηγίας σχετικά με την εμπορία του δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού και των οδηγιών σχετικά με την εμπορία σπόρων και άλλου πολλαπλασιαστικού υλικού⁵⁴.

Τα συστήματα στήριξης αποφάσεων και οι τεχνικές συμβουλές για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή πρέπει να καταστούν πιο προσβάσιμα και να επιταχυνθεί η προώθηση της αποδοχής τους. Η Επιτροπή θα στηρίξει την ανάπτυξη λύσεων ταχείας αντίδρασης για τους αρμοδίους λήψης αποφάσεων και τους επαγγελματίες που εμπλέκονται στην προσαρμογή. Οι λύσεις αυτές θα πρέπει να λειτουργούν βάσει χρονοδιαγράμματος και να συνοδεύονται από τη διάθεση πόρων για τον χρηματοοικονομικό τομέα, τις ΜΜΕ ή τους

⁵⁰ <https://www.climate-kic.org/>

⁵¹ Το ποσοστό των εφευρέσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή το 2015 ήταν περίπου ίδιο με εκείνο του 1995, ενώ η καινοτομία για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής σχεδόν διπλασιάστηκε. Επιπλέον, λίγες μόνο εφευρέσεις για την προσαρμογή μεταφέρονται από τη μια χώρα στην άλλη, και η μεταφορά γνώσεων που είναι κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε χώρες με χαμηλά εισοδήματα είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη ([Παγκόσμια Τράπεζα](#)).

⁵² https://ec.europa.eu/info/publications/climate-resilient-europe_en

⁵³ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe_en

⁵⁴ https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/legislation/eu_marketing_requirements_en

μικρούς γεωργούς, καθώς επίσης θα πρέπει να αντλούν ουσιώδη δεδομένα από το πρόγραμμα Copernicus και άλλες πηγές. Οι δημόσιες αρχές και οι διαχειριστές περιοχών που είναι αρμόδιοι για τις τοποθεσίες Natura 2000 χρειάζονται καθοδήγηση αναφορικά με τις κατάλληλες προσεγγίσεις διατήρησης και τις στρατηγικές προσαρμογής. Οι μεγάλες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα σε λύσεις για την προσαρμογή θα αυξήσουν επίσης το εύρος των διαθέσιμων επιλογών και θα τις καταστήσουν οικονομικά πιο προσιτές για όλους. Η ταξινόμηση της ΕΕ για βιώσιμες δραστηριότητες καλύπτει την προσαρμογή⁵⁵ και θα χρησιμεύσει ως πηγή ενίσχυσης και κίνητρο για τη διοχέτευση ιδιωτικής χρηματοδότησης προς την κατεύθυνση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή.

Η Επιτροπή:

- θα υλοποιήσει την αποστολή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» καθώς και άλλες αποστολές που σχετίζονται με την προσαρμογή, συμπεριλαμβανομένης της υγείας του εδάφους, των κλιματικά ουδέτερων πόλεων και των ωκεανών μόλις αυτές εγκριθούν·
- θα υποστηρίξει την ανάπτυξη περαιτέρω λύσεων για την προσαρμογή, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων στήριξης των αποφάσεων ταχείας αντίδρασης με σκοπό τον εμπλουτισμό της εργαλειοθήκης των επαγγελματιών που εμπλέκονται στην προσαρμογή·
- θα ενσωματώσει την προσαρμογή στην επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιοχές Natura 2000 και στις κατευθυντήριες γραμμές για τη φιλική προς τη βιοποικιλότητα δημιουργία νέων δασών και αναδάσωση, καθώς και στην επερχόμενη δασική στρατηγική·
- θα αυξήσει τη στήριξή της για την προστασία των δυνατοτήτων που έχουν οι γενετικοί πόροι στον τομέα της προσαρμογής, μεταξύ άλλων μέσω νομοθετικών προτάσεων για την παραγωγή και την εμπορία σπόρων·
- θα αναπτύξει περαιτέρω την ταξινόμηση της ΕΕ για βιώσιμες δραστηριότητες στον τομέα της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

2.3.2. Μείωση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα

Οι επενδύσεις σε υποδομές που είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή αποδίδουν. Οι υποδομές συχνά διατηρούνται επί πολλές δεκαετίες, αλλά πολλές από τις υφιστάμενες υποδομές δεν είναι ικανές να αντιμετωπίσουν επαρκώς την κλιματική αλλαγή. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος καταστροφών και να διασφαλιστεί η οικονομική αποδοτικότητα των επενδύσεων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους, οι σχετικές επενδύσεις θα πρέπει να είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή. Αυτό ίσως απαιτήσει πρόσθετες αρχικές δαπάνες που αντιστοιχούν στο 3 % περίπου ενός έργου, αλλά οι ανθεκτικές επενδύσεις έχουν αναλογία κόστους-οφέλους περίπου 1:4⁵⁶. Η Επιτροπή έχει εκπονήσει εκτενείς κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή κατά την κατασκευή νέων μεγάλων έργων. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές έχουν επικαιροποιηθεί και επεκταθεί προκειμένου να καλύψουν και άλλα ευρωπαϊκά ταμεία,⁵⁷ με

⁵⁵ Ταξινόμηση της ΕΕ για βιώσιμες δραστηριότητες. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε εδώ.

⁵⁶ <https://gca.org/reports/adapt-now-a-global-call-for-leadership-on-climate-resilience/>

⁵⁷ Στον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027: πρόγραμμα InvestEU, μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ).

ιδιαίτερη έμφαση στις κρίσιμες υποδομές. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να επικαιροποιεί αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές και θα τις επεκτείνει για να καλύψουν τις υφιστάμενες υποδομές, θα προωθήσει, δε, τη χρήση τους ακόμη και όταν δεν υφίσταται ενωσιακή χρηματοδότηση. Θα χρησιμοποιήσει επίσης εξωτερικά μέσα πολιτικής για να προωθήσει την αποδοχή τους διεθνώς. Η Επιτροπή έχει συνεργαστεί με ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης για την επικαιροποίηση των προτύπων που διέπουν την ασφάλεια και τις επιδόσεις των υποδομών στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας εκπονήθηκαν κατευθυντήριες γραμμές για τους συντάκτες προτύπων και ξεκίνησε η επικαιροποίηση 12 προτύπων υποδομών σε πιλοτική βάση. Η δράση αυτή θα καλύψει ακόμη περισσότερα πρότυπα και θα συμβάλει στην επιτάχυνση της τυποποίησης των λύσεων που αφορούν την προσαρμογή⁵⁸. Η Επιτροπή θα παροτρύνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των εθνικών υπηρεσιών τυποποίησης στην εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών για την προσαρμογή, συμπληρωματικά προς τις εργασίες τυποποίησης που εκτελούνται σε επίπεδο ΕΕ.

Οι δράσεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, πρέπει να βελτιώνουν τη μόχλευση συνεργειών με ευρύτερες εργασίες για την πρόληψη και τη μείωση του κινδύνου καταστροφών. Αμφότερες παρέχουν αρκετές συμπληρωματικές προσεγγίσεις για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων με σκοπό την οικοδόμηση ανθεκτικών κοινωνιών. Η συνοχή σε ό,τι αφορά τις πρακτικές, τα πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές, τους στόχους, τους πόρους και τις γνώσεις θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω στενότερης συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο, σε επίπεδο ΕΕ (δυνάμει του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης) και σε διεθνές επίπεδο (δυνάμει του πλαισίου Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών). Με βάση την *Επισκόπηση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η Ένωση*⁵⁹, σχετικά ερευνητικά προγράμματα⁶⁰, και τη σειρά εκθέσεων για το έργο PESETA⁶¹, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τους υφιστάμενους κανονισμούς για τον οικείο τομέα, η Επιτροπή θα συντάξει εκτίμηση κλιματικών κινδύνων για ολόκληρη την ΕΕ. Η εκτίμηση αυτή θα εστιαστεί ειδικότερα στις απειλές κατά της υγείας, στις ευπάθειες των οικοσυστημάτων, στις κρίσιμες υποδομές, στα έργα ΔΕΔ-Μ κοινού ενδιαφέροντος⁶², καθώς και στους διαδρόμους του ΔΕΔ-Μ και στα καίρια σημεία δικτύων. Η Επιτροπή θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των υπερχειλίσεων όμβριων υδάτων και των αστικών απορροών στο πλαίσιο της αναθεώρησης της οδηγίας για την επεξεργασία αστικών λυμάτων και θα κοινοποιήσει βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη της μόλυνσης των υδάτων εξαιτίας βιομηχανικών ατυχημάτων που προκαλούνται από πλημμύρες και ξηρασίες.

Πρέπει να κάνουμε περισσότερα για να προετοιμάσουμε το κτιριακό απόθεμα της Ευρώπης προκειμένου να αντέξει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι μακρόχρονες κλιματικές αλλαγές δύνανται να προξενήσουν ζημιές σε κτίρια και στις δυνατότητες μετριασμού που διαθέτουν, π.χ. ηλιακά πάνελ ή θερμομόνωση εξαιτίας χαλαζοπτώσεων. Ωστόσο, τα κτίρια μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη προσαρμογής ευρείας κλίμακας, για παράδειγμα μέσω τοπικής συγκράτησης ύδατος

⁵⁸ Για την επικαιροποίηση των υφιστάμενων προτύπων για την ασφάλεια και τις επιδόσεις των υποδομών και του εξοπλισμού ενόψει των μελλοντικών κλιματικών συνθηκών. Τα πρότυπα προωθούν επίσης τεχνικές λύσεις που συμβάλλουν στην προσαρμογή των περιουσιακών στοιχείων στην κλιματική αλλαγή, π.χ. «πράσινες» σκεπές και «πράσινοι» τοίχοι.

⁵⁹ SWD(2020) 330 final https://ec.europa.eu/echo/news/european-commission-publishes-new-report-disaster-risks-eu_en.

⁶⁰ Για [παράδειγμα](#), σχετικά με τη γεφύρωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της μείωσης του κινδύνου καταστροφών ή των αλυσιδωτών κινδύνων των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

⁶¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

⁶² Ο [αναθεωρημένος κανονισμός ΔΕΔ-Ε](#) περιλαμβάνει την απαίτηση τα έργα κοινού ενδιαφέροντος να ενσωματώνουν μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή τόσο κατά το στάδιο του σχεδιασμού όσο και στο πλαίσιο της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της σχετικής περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

η οποία μειώνει το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας με την εγκατάσταση «πράσινων» σκεπών και «πράσινων» τοίχων. Σύμφωνα με το κύμα ανακαινίσεων και το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή αποτελεί βασική αρχή. Η Επιτροπή θα διερευνήσει επιλογές για την καλύτερη πρόβλεψη των πιέσεων που ασκεί το κλίμα στα κτίρια και την ενσωμάτωση στην κατασκευή και την ανακαίνιση κτιρίων πτυχών που αφορούν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, μέσω της εφαρμογής των κριτηρίων για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις στα δημόσια κτίρια και του ψηφιακού ημερολογίου οικοδομών, καθώς επίσης και στο πλαίσιο της διαδικασίας αναθεώρησης της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και του κανονισμού για τα προϊόντα δομικών κατασκευών.

Η Επιτροπή:

- θα βελτιώσει τις κατευθυντήριες γραμμές για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και θα προωθήσει τη χρήση τους στην Ευρώπη και σε τρίτες χώρες·
- θα εκπονήσει εκτίμηση κλιματικών κινδύνων για ολόκληρη την ΕΕ και θα δώσει περισσότερη έμφαση στις πτυχές που αφορούν το κλίμα στο πλαίσιο της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών στην ΕΕ·
- θα ασχοληθεί με την ετοιμότητα και την αντίδραση, σε επίπεδο ΕΕ, στις απειλές κατά της υγείας, μεταξύ άλλων μέσω του ενωσιακού πλαισίου για τις απειλές κατά της υγείας και, κατά περίπτωση, μέσω της σχεδιαζόμενης αρχής για την ετοιμότητα και την αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης·
- θα εντείνει τη συνεργασία με τους οργανισμούς τυποποίησης ώστε να καταστήσουν τα πρότυπά τους ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή και να εκπονήσουν νέα πρότυπα για λύσεις προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή·
- θα προσφέρει στήριξη ώστε να ενσωματωθούν στα κριτήρια που ισχύουν για την κατασκευή και την ανακαίνιση κτιρίων και υποδομών κριτικής σημασίας πτυχές που αφορούν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

2.3.3. Κάλυψη του χάσματος που σχετίζεται με την προστασία του κλίματος

Το χάσμα που σχετίζεται με την προστασία του κλίματος συνίσταται στο ποσοστό των ανασφάλιστων οικονομικών απωλειών που προκαλούνται από καταστροφές οι οποίες σχετίζονται με το κλίμα. Το χάσμα αυτό φαίνεται να διευρύνεται λόγω του αργού ρυθμού της δράσης για την προσαρμογή και της συχνότερης εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων, σε συνδυασμό με τη μη αύξηση των ποσοστών διείσδυσης των ασφαλίσεων έναντι κλιματικών φαινομένων⁶³. Επιπλέον, οι γνωστές απώλειες αποτελούν υποεκτιμήσεις οι οποίες υπολείπονται των πραγματικών τάσεων. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής δημιουργούν κινδύνους αποσταθεροποίησης για τα περιουσιακά στοιχεία και τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις μπορούν να μετριάσουν τους κινδύνους ως έναν βαθμό εφόσον εξασφαλίζουν κάλυψη για τις απώλειες που προκύπτουν από αυτούς, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας μέσα επιμερισμού των κινδύνων τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο. Επί του παρόντος, το μέσο ποσοστό ασφάλισης έναντι των οικονομικών απωλειών που σχετίζονται με το κλίμα είναι μόνο 35 %, ενώ σε μερικά μέρη της Ευρώπης είναι μόλις 5 % ή και χαμηλότερο.

⁶³ ΕΟΠ (2019) [Economic losses from climate-related extremes](#).

Η χρήση της ασφάλισης ως μηχανισμού μεταφοράς κινδύνου με σκοπό την απορρόφηση των οικονομικών απωλειών που σχετίζονται με τους κλιματικούς κινδύνους μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα από την αντίδραση στην κρίση προς τη διαχείριση και την πρόβλεψη της κρίσης. Σύμφωνα με έκθεση που εκπονήθηκε από τον ασφαλιστικό κλάδο, αν αυξηθεί κατά 1 % η ασφαλιστική κάλυψη, αυτό θα μπορούσε να μειώσει κατά 22 % το παγκόσμιο κόστος που προκύπτει για τους φορολογουμένους ή τις κυβερνήσεις από τις καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα⁶⁴. Τόσο ο ασφαλιστικός κλάδος της ΕΕ όσο και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων, έχουν προειδοποιήσει για τις διαφαινόμενες ανησυχίες σχετικά με την ασφαλιστικότητα και την οικονομική προσιτότητα σε έναν κόσμο που υφίσταται τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Επομένως είναι σημαντική η εξέταση και η προώθηση της διείσδυσης της ασφάλισης έναντι φυσικών καταστροφών στα κράτη μέλη και η προώθηση εθνικών προγραμμάτων για την ασφάλιση έναντι φυσικών καταστροφών, προγράμματα τα οποία ωθούν τους χρήστες να επενδύσουν στην προσαρμογή. Στην προσπάθεια αυτή θα συμβάλει η κατάρτιση του πίνακα δεικτών για φυσικές καταστροφές της ΕΑΑΕΣ και η δημοσίευση κατευθυντήριων γραμμών για κρατικές δράσεις⁶⁵. Εν τέλει, ο μηχανισμός που δημιουργείται στο πλαίσιο της εν λόγω στρατηγικής θα διασφαλίσει τη διενέργεια εκτιμήσεων των ποσοστών διείσδυσης της ασφάλισης σε εθνικό επίπεδο και στη διατύπωση συστάσεων για τη βελτίωση των ποσοστών αυτών.

Ο διάλογος και η καινοτομία μπορούν να αυξήσουν σημαντικά τις δυνατότητες που έχουν τα καθεστώτα ασφάλισης στον τομέα της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Η Επιτροπή θα διευκολύνει τη συνεργασία και τις συζητήσεις σχετικά με βέλτιστες πρακτικές μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών από τον ασφαλιστικό κλάδο και θα ενισχύσει τον διάλογο μεταξύ των εταιρειών ασφάλισης και αντασφάλισης, των δημόσιων αρχών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, όπως οι εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων και εκμετάλλευσης υποδομών όταν πρόκειται για το δομημένο περιβάλλον. Στο πλαίσιο της επικείμενης ανανεωμένης στρατηγικής για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, η Επιτροπή θα διερευνήσει περαιτέρω δράσεις στον τομέα της παροχής ασφαλιστικών προϊόντων σχετικών με το κλίμα. Αυτό θα περιλαμβάνει βέλτιστες πρακτικές στα χρηματοδοτικά μέσα για τη διαχείριση προσωρινών κινδύνων, είτε οφείλονται στην αγορά είτε στο κλίμα, καθώς και τη δυνατότητα νέων και καινοτόμων λύσεων μεταφοράς κινδύνου⁶⁶.

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της ανανεωμένης στρατηγικής για τη βιώσιμη χρηματοδότηση:

- ο θα συμβάλει στην εξέταση της διείσδυσης της ασφάλισης έναντι φυσικών καταστροφών στα κράτη μέλη, και θα την προωθήσει, για παράδειγμα μέσω κατευθυντήριων γραμμών, και θα καλέσει την ΕΑΑΕΣ να καταρτίσει έναν πίνακα δεικτών για φυσικές καταστροφές ο οποίος θα καταστήσει εφικτή τη διενέργεια εκτιμήσεων σε εθνικό επίπεδο·*
- ο θα ενισχύσει τον διάλογο μεταξύ των ασφαλιστών, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και άλλων ενδιαφερόμενων μερών·*
- ο θα προσδιορίσει και θα προωθήσει βέλτιστες πρακτικές στα χρηματοοικονομικά μέσα για τη διαχείριση κινδύνων, σε στενή συνεργασία με την ΕΑΑΕΣ·*

⁶⁴ Lloyd's Global Underinsurance Report 2012

⁶⁵ [Πίνακας εργαλείων της ΕΑΑΕΣ σχετικά με το γάσμα στην ασφαλιστική προστασία](#) και [έγγραφο προβληματισμού](#).

⁶⁶ Η πολιτεία Quintana Roo του Μεξικού υπέγραψε ασφαλιστήριο συμβόλαιο για έναν ύφαλο προκειμένου να προστατεύσει την ακτογραμμή και τον τουρισμό της από μεγάλους τυφώνες. Τον Οκτώβριο του 2020, λόγω του τυφώνα Δέλτα, η ασφαλιστική εταιρεία κατέβαλε το αρχικό ποσό των περίπου 700 000 EUR προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για επισκευές στον ύφαλο.

- ο θα διερευνήσει την ευρύτερη χρήση χρηματοδοτικών μέσων και καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων που προκαλούνται από το κλίμα.

2.3.4. Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της βιωσιμότητας των γλυκών υδάτων

Η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των γλυκών υδάτων με βιώσιμο τρόπο είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Το νερό στηρίζει πολλούς τομείς της οικονομίας, και η πρόσβαση σε πόσιμο νερό είναι βασική ανάγκη του ανθρώπου,⁶⁷ ωστόσο οι καταρακτώδεις βροχές και οι πλημμύρες μπορούν να αποβούν καταστροφικές για τις κοινότητες και τις υποδομές. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει ολοένα και περισσότερες καταστάσεις που παρουσιάζουν είτε υπερπλέονασμα είτε έλλειψη υδάτων. Η έξυπνη, βιώσιμη χρήση των υδάτων απαιτεί ριζικές αλλαγές σε όλους τους τομείς. Η Επιτροπή θα καθορίσει σχετικές προτεραιότητες μέσω της αυξημένης εμπλοκής της κοινής στρατηγικής εφαρμογής της οδηγίας-πλαίσου για τα ύδατα και της οδηγίας για της πλημμύρες. Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση είναι ιδιαίτερα κατάλληλες για την ανθεκτικότητα στις επιπτώσεις που έχει η κλιματική αλλαγή στα ύδατα. Η κλιματική αλλαγή επιτείνει την πρόκληση του επιμερισμού των υδάτινων πόρων και απαιτεί στενή συνεργασία, ακόμη και σε διασυνοριακό επίπεδο, μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για τη δράση για την προσαρμογή και εκείνων που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των υδάτων⁶⁸.

Πρέπει επίσης να μειώσουμε κατακόρυφα τη χρήση του νερού. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα προωθήσει την ευρύτερη χρήση σχεδίων διαχείρισης της ξηρασίας και μέτρων για την αύξηση της ικανότητας των εδαφών για συγκράτηση των υδάτων και για την αύξηση της ασφαλούς επαναχρησιμοποίησης των υδάτων. Η Επιτροπή θα εξετάσει τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων με την αύξηση των απαιτήσεων για τα προϊόντα που υπόκεινται σε οικολογικό σχεδιασμό και ενεργειακή επισήμανση, την παραγωγή ενέργειας, τη στέγαση και τα κτίρια, καθώς και τη γεωργία, και θα εξετάσει τρόπους βελτίωσης της εξοικονόμησης νερού στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να προωθήσουν τη μετάβαση σε τεχνολογίες και πρακτικές εξοικονόμησης νερού, καθορίζοντας μια τιμή που θα αντιστοιχεί στη πραγματική αξία του νερού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την προώθηση μέσω της κατανομή των υδάτινων πόρων και τα συστήματα αδειοδότησης για τη χρήση των υδάτων και με την ενσωμάτωση εξωτερικού περιβαλλοντικού κόστους. Όσον αφορά τη γεωργία, απαιτείται μια προσέγγιση βασισμένη στη γνώση, καθώς επίσης λύσεις υψηλής τεχνολογίας αλλά και λύσεις που βασίζονται στη φύση για τη διασφάλιση της βιώσιμης χρήσης των υδάτων. Τα κράτη μέλη μπορούν να υποστηρίξουν την γεωργία ακριβείας μέσω των στρατηγικών σχεδίων της κοινής γεωργικής πολιτικής. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να φροντίσουν για τον καθορισμό της ορθής τιμής του νερού, σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα, ώστε να μην παραπλανούνται οι καταναλωτές ως προς το πραγματικό κόστος των τροφίμων.

Η κλιματική αλλαγή απειλεί επίσης την ποιότητα των υδάτων. Η σταθερή και ασφαλής παροχή πόσιμου νερού είναι ύψιστης σημασίας και πρέπει να είναι εγγυημένη. Η κλιματική αλλαγή θα αυξήσει τον κίνδυνο μόλυνσης και σοβαρής ρύπανσης του πόσιμου νερού εξαιτίας επιπτώσεων όπως η χαμηλή ροή των ποταμών, η αύξηση της θερμοκρασίας των υδάτων, οι πλημμύρες και η απώλεια των δασών. Είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν οι

⁶⁷ Όπως αναγνωρίζεται στο πλαίσιο της [20ής αρχής του ευρωπαϊκού πύλωνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#), η οποία συμπεριλαμβάνει την ύδρευση και την αποχέτευση στις βασικές υπηρεσίες στις οποίες θα πρέπει να έχει πρόσβαση κάθε άτομο.

⁶⁸ Ορισμένα παραδείγματα διασυνοριακής συνεργασίας είναι η [λεκάνη απορροής του Ρήνου](#) και η [Διεθνής επιτροπή για την προστασία του Δούναβη](#).

επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις αναλύσεις κινδύνων των σχεδίων διαχείρισης (πόσιμων) υδάτων, να αναπτυχθούν τεχνολογίες παρακολούθησης των υδάτων και να διασφαλιστεί ελάχιστη ροή για τους ποταμούς. Αυτά θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της ποιότητας των υδάτων και τη διατήρηση επαρκών ποσοτήτων υδάτων για το περιβάλλον και για όλους τους ανθρώπους. Ομοίως, είναι σημαντικό να μεγιστοποιηθεί η ικανότητα που έχουν τα εδάφη να καθαρίζουν τα ύδατα και να μειώνουν τη μόλυνση.

Η Επιτροπή:

- θα διασφαλίσει ότι η διατομεακή και διασυνοριακή χρήση και διαχείριση των υδάτων θα είναι ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμη, βελτιώνοντας τον συντονισμό των θεματικών σχεδίων και άλλων μηχανισμών, όπως η κατανομή των υδάτινων πόρων και οι αδειοδοτήσεις για τη χρήση των υδάτων·
- θα συμβάλει στη μείωση της χρήσης των υδάτων αυστηροποιώντας τις απαιτήσεις εξοικονόμησης νερού που ισχύουν για τα προϊόντα, προωθώντας την ορθολογική χρήση και την εξοικονόμηση των υδάτινων πόρων, την ευρύτερη χρήση σχεδίων διαχείρισης της ξηρασίας, καθώς και τη βιώσιμη διαχείριση του εδάφους και της χρήσης γης·
- θα συμβάλει στη διασφάλιση σταθερής και ασφαλούς παροχής πόσιμου νερού προωθώντας την ενσωμάτωση των κινδύνων που ενέχει η κλιματική αλλαγή στις αναλύσεις των κινδύνων της διαχείρισης υδάτων.

3. ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Η φιλοδοξία μας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή πρέπει να είναι ανάλογη του ηγετικού ρόλου που διαδραματίζουμε στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Η συμφωνία του Παρισιού όρισε τον παγκόσμιο στόχο για την προσαρμογή και επισήμανε ότι η προσαρμογή αποτελεί βασικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η προσαρμογή αποτελεί διατομεακό στοιχείο στην εξωτερική δράση της ΕΕ και των κρατών μελών, το οποίο καλύπτει τη διεθνή συνεργασία, τη μετανάστευση, το εμπόριο, τη γεωργία και την ασφάλεια⁶⁹. Προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τα αποτελέσματα, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να εργαστούν με συνεκτικό και συντονισμένο τρόπο. Η κλιματική αλλαγή και η ασφάλεια είναι αλληλένδετες· η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος έχουν ήδη τονίσει από το 2008 ότι η κλιματική αλλαγή πολλαπλασιάζει τις απειλές, επιτείνοντας τις εντάσεις και την αστάθεια που υφίστανται ήδη⁷⁰.

Η ΕΕ θα προωθήσει υποεθνικές, εθνικές και περιφερειακές προσεγγίσεις για την προσαρμογή, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσαρμογή στην Αφρική, στα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη (ΑΜΝΚ) και τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ). Η εξωτερική δράση πρέπει να στοχεύει πιο αποτελεσματικά στην προσαρμογή, μέσω μιας προσέγγισης που συνδέει την ανθρωπιστική δράση, την ανάπτυξη και την ειρήνη προκειμένου να καλύψει τις πλέον εκτεθειμένες, ευπαθείς, ευάλωτες στις συγκρούσεις ή περιθωριοποιημένες κοινότητες, χωρίς να εξαιρεί κανέναν άνθρωπο και κανένα τόπο.

⁶⁹ Για παράδειγμα, πολλά γεωργικά εμπορεύματα που εξάγονται στην ΕΕ κινδυνεύουν από ακραία καιρικά φαινόμενα και από την αργή εξέλιξη της κλιματικής αλλαγής, και ως εκ τούτου απαιτείται προσαρμογή και διαφοροποίηση του εμπορίου προκειμένου να στηριχθούν οι πληθυσμοί που εξαρτώνται από τις εξαγωγές αυτές.

⁷⁰ [S113/08 Κλιματική αλλαγή και διεθνής ασφάλεια](#)

Απαιτούνται ειδικά εξατομικευμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των δυσανάλογων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις ευάλωτες ομάδες και στα ανθρώπινα δικαιώματα⁷¹. Ο διάλογος με τις χώρες-εταίρους θα πρέπει να στοχεύει στην αύξηση της συνεργασίας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την καλύτερη κατανόηση των προκλήσεων που παρουσιάζει η προσαρμογή σε τρίτες χώρες και την προώθηση της δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και ορθών πρακτικών. Θα δοθεί προτεραιότητα σε χώρες που είναι ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή και σε εκείνες που είναι ενεργοί εταίροι στη δράση για το κλίμα. Η ΕΕ θα εφαρμόσει ένα πράσινο θεματολόγιο για τα Δυτικά Βαλκάνια καθώς και ισχυρές εταιρικές σχέσεις με τους γείτονές της, κυρίως στην περιοχή της Μεσογείου⁷².

Η ΕΕ έχει παράδοση συνεργασίας με άλλες χώρες όσον αφορά τις προσπάθειες για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε όλα τα επίπεδα. Στον πυρήνα της εξωτερικής δράσης της ΕΕ για την προσαρμογή πρέπει να βρίσκονται το μοντέλο οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανάπτυξης των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Το αναπτυξιακό μοντέλο βασίζεται στην ανθεκτικότητα, τον σχεδιασμό, τη στήριξη για τοπικές ομάδες, την πρόληψη και τη λήψη αποφάσεων που βασίζονται σε έγκυρη πληροφόρηση. Οι εθνικά καθορισμένες συνεισφορές, τα εθνικά σχέδια προσαρμογής και άλλα σχέδια που σχετίζονται με το κλίμα (π.χ. βιοποικιλότητα, μείωση του κινδύνου καταστροφών) δημιουργούν μια στιβαρή πλατφόρμα συνεργασίας. Η ΕΕ μπορεί επίσης να αντλεί γνώσεις από άλλους: πολλοί από τους διεθνείς εταίρους μας βρίσκονται εδώ και πολλά χρόνια στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και έχουν αποκομίσει πολύτιμη πείρα που μπορεί να βοηθήσει την Ευρώπη να καταστεί πιο ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή.

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για πρόσθετη διεθνή χρηματοδότηση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές. Θα αναπτυχθούν καινοτόμοι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί με σκοπό τη μόχλευση της ιδιωτικής χρηματοδότησης για την προσαρμογή στις χώρες-εταίρους. Εκτός από την εντατικοποίηση της στήριξης για την προσαρμογή, η χρηματοδότηση για το κλίμα πρέπει να εστιαστεί περισσότερο στις πλέον αποτελεσματικές δράσεις και σε χώρες και κοινότητες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και έχουν μικρότερες δυνατότητες δράσης. Απαιτούνται πολιτική καθοδήγηση, συλλογική διεθνής δράση και δέσμευση για τη διάθεση πόρων για την επίτευξη ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή.

Πλαίσιο 2: Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Αφρική⁷³

Τόσο η ΕΕ όσο και η Αφρική αγωνίζονται κατά της κλιματικής αλλαγής⁷⁴. Η Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά ότι στην υποσαχάρια Αφρική και μόνο η κλιματική αλλαγή μπορεί να προκαλέσει τη μετανάστευση έως και 70 εκατομμυρίων ατόμων έως το 2050. Η ΕΕ έχει ήδη δεσμευτεί να βοηθήσει την Αφρική προκειμένου να προσαρμοστεί σε πιο αντίξοες κλιματικές συνθήκες, μεταξύ άλλων μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση όπως η πρωτοβουλία του μεγάλου πράσινου τοίχους. Κατά την περίοδο 2014-2019, η ΕΕ κινητοποίησε περίπου

⁷¹ Έχει επιτελεστεί σημαντικό έργο από την [ειδική ομάδα για τις εκτοπίσεις πληθυσμών βάσει της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές \(UNFCCC\)](#). Βλ. επίσης την [ευρωπαϊκή στρατηγική για την ισότητα των φύλων και τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία](#).

⁷² Η Μεσόγειος είναι μια περιοχή ιδιαίτερα ευαίσθητη στην κλιματική αλλαγή, με τη θερμοκρασία να αυξάνεται με ρυθμό κατά 20 % ταχύτερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο, γεγονός που καταδεικνύει πόσο σημαντική είναι η στήριξη των προσπαθειών για την προσαρμογή στη Νότια Γειτονία.

⁷³ Η Αφρική είναι μια από τις πλέον ευάλωτες ηπείρους λόγω της υψηλής έκθεσης και της χαμηλής προσαρμοστικής ικανότητάς της ([IPCC AR4, WG 2](#)).

⁷⁴ Προς μια ολοκληρωμένη στρατηγική με την Αφρική [JOIN\(2020\) 4 final](#).

3,4 δισ. EUR για να στηρίζει την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην εν λόγω περιοχή. Η ΕΕ στηρίζει, μεταξύ άλλων, την πρωτοβουλία προσαρμογής της Αφρικής και την ικανότητα ανάληψης κινδύνων της Αφρικής, και έχει δημιουργήσει την εταιρική σχέση ΕΕ-Αφρικής για την έρευνα και την καινοτομία.

Η ΕΕ θα στηρίζει και θα βοηθήσει τις χώρες-εταίρους προκειμένου να αναπτύξουν τοπικές, εθνικές και περιφερειακές δυνατότητες προσαρμογής και στρατηγικές μείωσης του κινδύνου καταστροφών. Θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με πρωτοβουλίες και θεσμικά όργανα της Αφρικής, υποστηρίζοντας την προσαρμογή και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών σε περιφερειακό επίπεδο. Οι προσπάθειες αυτές θα αξιοποιήσουν την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» και θα επιδιώξουν τον συνδυασμό της προσαρμογής, της ανάπτυξης και της ανθρωπιστικής βοήθειας.

3.1. Αυξανόμενη στήριξη για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και ετοιμότητα σε παγκόσμιο επίπεδο

Η στήριξη των χωρών-εταίρων προκειμένου να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή περιλαμβάνει την παροχή πόρων, την ιεράρχηση των δράσεων και την αύξηση της αποτελεσματικότητας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή ολοκληρωμένων προσεγγίσεων διαχείρισης των κινδύνων, μέσω εθνικών ή υποεθνικών πολιτικών για την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, σε συνέργεια με τις πολιτικές για τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών και τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές πολιτικές. Η στήριξη θα εστιαστεί στην ανάπτυξη διαχειριστικής ικανότητας, την αξιολόγηση της έκθεσης και των ευπαθειών, τη βελτίωση της συλλογής και των αναλύσεων δεδομένων, την εκπόνηση σχεδίων προσαρμογής σύμφωνα με τις εθνικές προτεραιότητες και ευπάθειες, καθώς και την προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών που διασφαλίζουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και λύσεων που βασίζονται στη φύση δεδομένου ότι διασφαλίζουν παράλληλα οφέλη.

Η κλιματική αλλαγή πολλαπλασιάζει τις απειλές για τη διεθνή σταθερότητα και ασφάλεια, οι οποίες επηρεάζουν κυρίως άτομα τα οποία, λόγω των καταστάσεων, είναι ήδη ευάλωτα και ευπαθή. Η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο ως παράγοντας που συντελεί στις υποκείμενες καταστάσεις που προκαλούν βίαιες συγκρούσεις⁷⁵. Η δράση για την προσαρμογή δύναται να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για την πρόληψη συγκρούσεων και τη διαμεσολάβηση. Οι στόχοι για την ανθρώπινη ανάπτυξη και το κλίμα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την οικοδόμηση ανθεκτικότητας σε ευάλωτες χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις. Οι στρατηγικές, τα προγράμματα και τα έργα για την προσαρμογή θα πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις συγκρούσεις προκειμένου να αποφεύγεται η επιδείνωση των εντάσεων. Αυτό είναι σημαντικό για τη μείωση των κινδύνων εκτόπισης που σχετίζεται με το κλίμα και για την καλύτερη κατανόηση και διαχείριση των διασυνδέσεων μεταξύ της κλιματικής αλλαγής, της ασφάλειας και της κινητικότητας⁷⁶.

Η Επιτροπή θα εφαρμόσει μια ειδικά προσαρμοσμένη προσέγγιση προκειμένου να συμβάλει στην αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με το νέο αστικό θεματολόγιο του ΟΗΕ, η ΕΕ θα ενισχύσει τη στήριξη της προς τις τοπικές αρχές. Αυτό περιλαμβάνει την επίτευξη προόδου όσον αφορά την

⁷⁵ Για παράδειγμα, η έρευνα δείχνει ότι οι ελλείψεις πόρων που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή και η μεταβολή των μεταναστευτικών προτύπων συντελούν έμμεσα στις συγκρούσεις, συμπεριλαμβανομένων των προστριβών μεταξύ γεωργών και κτηνοτρόφων.

⁷⁶ Με [το κέντρο γνώσεων για θέματα μετανάστευσης και δημογραφίας](#), [το κέντρο γνώσεων για τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών](#) και το πρόγραμμα [«Ορίζων 2020»](#).

προσαρμογή στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Συμφώνου των Δημάρχων, την προώθηση της βιώσιμης και ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή αστικής και αγροτικής ανάπτυξης, τη στήριξη της συμμετοχής της κοινότητας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της προσαρμογής υπό τοπική καθοδήγηση, την εστίαση σε άτυπους οικισμούς και τη διοχέτευση χρηματοδοτικών πόρων σε τοπικό επίπεδο. Η ΕΕ θα ενσωματώσει επίσης πτυχές που αφορούν την προσαρμογή σε σχέση με διεθνείς πόρους που τελούν υπό την κοινή διαχείριση της ΕΕ και άλλων εταίρων, όπως η διεθνής αλιεία ή η προστασία της βιοποικιλότητας πέραν των περιοχών εθνικής δικαιοδοσίας στο πλαίσιο της σύμβασης του ΟΗΕ για το δίκαιο της θάλασσας. Επίσης, θα συνεργαστεί με περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας, συμπεριλαμβανομένης της επιτροπής για τη διατήρηση των έμβιων θαλάσσιων πόρων της Ανταρκτικής, με σκοπό την προώθηση της προσαρμογής και νέων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση:

- θα ενισχύσει την υποστήριξη για την εκπόνηση και την εφαρμογή εθνικά καθορισμένων συνεισφορών και εθνικών σχεδίων προσαρμογής σε χώρες-εταίρους της ΕΕ και θα ενσωματώσει στις σχετικές ενωσιακές πολιτικές και μηχανισμούς εξωτερικής δράσης την ανθεκτικότητα και την ετοιμότητα στην κλιματική αλλαγή που θα λαμβάνουν υπόψη τις συγκρούσεις, θα βασίζονται σε προβλέψεις και θα δρουν προληπτικά·
- θα εντείνει και θα διευρύνει τη στήριξη για την προσαρμογή την οποία προσφέρει σε τοπικές αρχές χωρών-εταίρων της ΕΕ και θα εκπονήσει περιφερειακά προγράμματα, μεταξύ άλλων για χώρες της Νότιας Γειτονίας και της Ανατολικής Γειτονίας της ΕΕ και για υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες χώρες·
- θα συμπεριλάβει πτυχές που αφορούν την κλιματική αλλαγή στη μελλοντική συμφωνία για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε ζώνες πέραν των περιοχών εθνικής δικαιοδοσίας.

3.2. Αύξηση της διεθνούς χρηματοδότησης για την ανάπτυξη ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή

Είναι εξαιρετικά σημαντικός ο προσδιορισμός νέων και καινοτόμων χρηματοδοτικών πόρων για την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα, κυρίως για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη. Σε παγκόσμια κλίμακα, περίπου το 93 % της χρηματοδότησης της δράσης για το κλίμα από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα διοχετεύεται στη μετανάστευση⁷⁷. Η μέση χρηματοδότηση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ανήλθε στο ετήσιο ποσό των περίπου 25 δισ. EUR το 2017, ενώ οι σχετικές ανάγκες εκτιμάται ότι είναι δεκαπλάσιες⁷⁸. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη αύξησαν τη συνολική τους χρηματοδοτική στήριξη για το κλίμα προς τρίτες χώρες κατά 7,4 % το 2019, φτάνοντας το ποσό των 21,9 δισ. EUR. Το 52 % αυτής της χρηματοδότησης δαπανήθηκε για να βοηθήσει τους εταίρους της ΕΕ να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή⁷⁹. Χάρη στην παροχή υψηλού ποσοστού χρηματοδότησης για το κλίμα, ειδικότερα δε για την προσαρμογή, στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας της, η ΕΕ τελευταία απέσπασε διεθνείς επαίνους και

⁷⁷ [Climate Policy Initiative \(Πρωτοβουλία για την Κλιματική Πολιτική\)](#) (2019).

⁷⁸ <https://www.cas2021.com/documents/reports/2021/01/22/state-and-trends-in-adaptation-report-2020>.

⁷⁹ Αυτό περιλαμβάνει χρηματοδότηση που αξιοποιείται τόσο αποκλειστικά για την προσαρμογή όσο και συνδυαστικά για τον μετριασμό και την προσαρμογή.

είναι σημαντικό να τους διατηρήσει και στο μέλλον. Η Επιτροπή θα θέσει ως στόχο να αυξήσει τους πόρους και να κινητοποιήσει περαιτέρω ευρύτερης κλίμακας χρηματοδότηση για την προσαρμογή, μεταξύ άλλων μέσω καινοτόμων μηχανισμών όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη+ (ETBA+), μέσω μόχλευσης πόρων σε διμερείς διαύλους και μέσω των κρατών μελών της ΕΕ.

Η ΕΕ θα παράσχει στοχευμένη στήριξη σε χώρες-εταίρους προκειμένου να τις βοηθήσει να απελευθερώσουν υφιστάμενους και νέους χρηματοδοτικούς πόρους για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Αυτό περιλαμβάνει τη στήριξη των χωρών-εταίρων προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση για το κλίμα από διεθνείς πηγές, όπως το Πράσινο Ταμείο για το Κλίμα και το Ταμείο Προσαρμογής, καθώς και τη συνεργασία με πολυμερείς τράπεζες ανάπτυξης, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τον ιδιωτικό τομέα. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι χρηματοδοτικοί πόροι θα φτάσουν στις πλέον ευπαθείς κοινότητες σε αναπτυσσόμενες χώρες, όπως εκείνες που έχουν παραδοσιακά περιορισμένη θεσμική ικανότητα απορρόφησης των διεθνών χρηματοδοτικών πόρων, ιδιαίτερα σε ευάλωτες χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις. Προκειμένου να αυξήσει τη χρηματοδότηση για τη διεθνή διαχείριση του κινδύνου καταστροφών που συνδέονται με το κλίμα, η ΕΕ θα προωθήσει τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων. Αυτά περιλαμβάνουν την ασφάλιση δημόσιων περιουσιακών στοιχείων, τα κεφάλαια κάλυψης έκτακτων αναγκών και τα σχετικά πιστωτικά όρια, καθώς και κρατική ή ιδιωτική ασφάλιση. Η ΕΕ θα προσπαθήσει επίσης να προωθήσει τη θωράκιση υφιστάμενων και νέων επενδύσεων έναντι της κλιματικής αλλαγής, ξεκινώντας με εκείνες που λαμβάνουν ενωσιακή χρηματοδοτική στήριξη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση:

- *θα επιδιώξει την αύξηση της διεθνούς χρηματοδότησης για το κλίμα που αφορά την προσαρμογή μέσω των ενωσιακών μηχανισμών εξωτερικής δράσης και της μόχλευσης επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα·*
- *θα προωθήσει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών χρηματοδότησης για τον κίνδυνο καταστροφών με σκοπό να αυξήσει την μακροοικονομική ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή στις χώρες-εταίρους·*
- *θα στηρίζει τις χώρες-εταίρους για τον σχεδιασμό πολιτικών και κινήτρων με σκοπό την προώθηση επενδύσεων που είναι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή, μεταξύ άλλων σε λύσεις που βασίζονται στη φύση·*
- *θα βελτιώσει την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή όλων των ενωσιακών επενδύσεων και δράσεων.*

3.3. Ενίσχυση της παγκόσμιας συμμετοχής και των ανταλλαγών στον τομέα της προσαρμογής

Η αυξανόμενη δυναμική στον τομέα της προσαρμογής θα ενισχυθεί σε διεθνές επίπεδο. Η ΕΕ, ως ο πλέον ένθερμος υπέρμαχος της φιλόδοξης διεθνούς δράσης στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, θα εξακολουθήσει να ανταποκρίνεται στις ανανεωμένες εκκλήσεις για αύξηση των πολυμερών σχέσεων. Αυτό θα απαιτήσει τη συνεργασία με άλλα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης-πλαisiού των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή και της συμφωνίας του Παρισιού προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι διεθνείς διαπραγματεύσεις θα καλύψουν επαρκώς τα ζητήματα που αφορούν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και τις σχετικές απώλειες και ζημιές. Στο πλαίσιο αυτής της συμμετοχής, η ΕΕ θα γνωστοποιήσει σχέδια και δράσεις για την προσαρμογή στο πλαίσιο

της συμφωνίας του Παρισιού, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή σύμφωνα με την οποία η προσαρμογή και ο μετριασμός έχουν την ίδια σημασία.

Η ΕΕ είναι κατάλληλα εφοδιασμένη για τη διενέργεια δομημένων διαλόγων στο πλαίσιο των οποίων θα ενημερώσει για τις λύσεις της, ενώ παράλληλα είναι πρόθυμη να διδαχτεί από τους άλλους. Η ΕΕ διαθέτει εκτεταμένη πείρα από την εφαρμογή πολιτικών προσαρμογής. Μέσω υπηρεσιών πληροφόρησης όπως αυτές που παρέχει το πρόγραμμα Copernicus, θα μπορούσε να υποστηρίξει τις χώρες-εταίρους για τη διαχείριση των φυσικών πόρων, την εκτίμηση των κλιματικών κινδύνων και την προετοιμασία επαρκούς αντίδρασης. Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών, καθώς και στη σχετική παρατήρηση και έρευνα, και δραστηριοποιείται σε διεθνή δίκτυα όπως η διεθνής πρωτοβουλία για τους κοραλλιογενείς υφάλους. Υπάρχουν σημαντικά κενά γνώσεων και καινοτόμες προσεγγίσεις σε σχέση με τις οποίες η ΕΕ θα μπορούσε να επωφεληθεί από την υφιστάμενη πείρα, για παράδειγμα σε σχέση με την προσαρμογή που καθοδηγείται από την κοινότητα και βασίζεται στη φύση. Αυτό είναι εξαιρετικά επείγον για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες και για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, που αντιμετωπίζουν ήδη προκλήσεις σχετικές με την προσαρμογή. Θα συμμετάσχει επίσης σε παγκόσμιες και περιφερειακές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την προσαρμογή, και θα στηρίξει και θα διευρύνει τις πρωτοβουλίες αυτές, για παράδειγμα τη Διατλαντική Συμμαχία Ωκεανογραφικής Έρευνας.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν δευτερογενείς συνέπειες σε άλλες χώρες και ηπείρους. Ακόμη και οι τοπικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν περιφερειακές ή παγκόσμιες συνέπειες, και αυτού του είδους ο διασυννοριακός κλιματικός κίνδυνος μπορεί να επηρεάσει και την Ευρώπη. Για παράδειγμα, τα προβλήματα σε λιμενικές υποδομές θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν ή ακόμη και να αποκλείσουν εντελώς ορισμένες εμπορικές οδούς, τόσο για προϊόντα όσο και για αγαθά, και ενδεχομένως να επιφέρουν αλυσιδωτές συνέπειες στις διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού. Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις κοινές προκλήσεις των αλληλοσυνδεόμενων κοινωνιών (π.χ. μετανάστευση, συγκρούσεις, εκτόπιση), οικοσυστημάτων (π.χ. κοινές λεκάνες απορροής ποταμών, ωκεανοί, και πολικές περιοχές) και οικονομιών (π.χ. παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες), θα ενισχύσουμε τη συνεργασία και τον διάλογο για την προσαρμογή στο πλαίσιο των εμπορικών μας συμφωνιών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση:

- θα υποβάλει τα σχέδια και τις δράσεις της ΕΕ για την προσαρμογή στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού·
- θα εμβαθύνει την πολιτική συνεργασία στον τομέα της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή με διεθνείς και περιφερειακούς εταίρους, καθώς και με χώρες-εταίρους·
- θα αυξήσει το απόθεμα γνώσεων και εργαλείων για την προσαρμογή τα οποία είναι διαθέσιμα για τρίτες χώρες και θα προωθήσει την προσαρμογή στο πλαίσιο των πράσινων εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η προσαρμογή αποτελεί εξαιρετικά σημαντική συνιστώσα της παγκόσμιας αντίδρασης στην κλιματική αλλαγή. Η ΕΕ και η παγκόσμια κοινότητα δεν είναι αυτή τη στιγμή επαρκώς προετοιμασμένες για την αυξανόμενη ένταση, συχνότητα και ευρύτητα της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα καθώς οι εκπομπές εξακολουθούν να αυξάνονται. Πρέπει να ενισχύσουμε γρήγορα την ανθεκτικότητά μας στην κλιματική αλλαγή, προχωρώντας από την αυξημένη ευαισθητοποίηση και τη δημόσια ανησυχία σε μαζική δράση για την προσαρμογή.

Αν λάβουμε υπόψη συνδυαστικά τις αυστηρές προειδοποιήσεις της επιστημονικής κοινότητας, την αυξημένη προβολή των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Ευρώπη και την ανάκαμψη από την πανδημία, η χρονική στιγμή που διανύουμε είναι καθοριστική για την ανάληψη δράσης για την κλιματική αλλαγή και τη διασφάλιση της παρακαταθήκης της γενιάς μας να προστατεύσουμε τις μελλοντικές γενιές.

Η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή ανοίγει τον δρόμο για αυξημένο επίπεδο φιλοδοξίας σε σχέση με την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή: έως το 2050 η ΕΕ θα έχει καταστεί μια κοινωνία ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και θα έχει προσαρμοστεί πλήρως στις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Για τον λόγο αυτόν, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της εξωτερικής της διάστασης, και είναι σταθερά βασισμένη στον προτεινόμενο ευρωπαϊκό νόμο για το κλίμα. Η νέα στρατηγική αποσκοπεί στην επιτάχυνση των δράσεων σε όλο το εύρος της οικονομίας και της κοινωνίας προκειμένου να μας βοηθήσει να υλοποιήσουμε το όραμα της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή για το 2050, αυξάνοντας ταυτόχρονα τις συνέργειες με άλλους τομείς πολιτικής όπως η βιοποικιλότητα. Θα εργαστούμε για την υλοποίηση αυτού του οράματος βελτιώνοντας τις γνώσεις για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τις λύσεις για την προσαρμογή με σκοπό τη διαχείριση της αβεβαιότητας, εντατικοποιώντας τον σχεδιασμό της προσαρμογής και τις εκτιμήσεις των κλιματικών κινδύνων, επιταχύνοντας τη δράση για την προσαρμογή και συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Επιτροπή θα φροντίσει για την εφαρμογή της στρατηγικής σε στενή συνέργεια με άλλα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν τη στρατηγική αυτή, και να συνεργαστούν με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προκειμένου να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα της Ένωσης στην κλιματική αλλαγή. Η Επιτροπή θα προσεγγίσει το ευρύ κοινό, τις πόλεις, τις επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους και τις περιφέρειες προκειμένου να τους παροτρύνει να συμμετάσχουν ενεργά στην εφαρμογή αυτής της στρατηγικής και να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που παρουσιάζει η προσαρμογή.